PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

Leto VI - Štev. 148 (1539) Poštnina plačana v gotovini Spedizione in abbon. post. I. gr. TRST, sobota 8. julija 1950 Cena 15 lir

Korejska ljudska vojska pripravlja napad na novo obrambno črto na reki Kum

Nadaljnje akcije partizanov - Dva Singmanrejeva ministra sta se priključila ljudski vojski - 320.000 novih prostovoljcev za ljudsko vojsko

Poročilo glavnega štaba korejske ljudske vojske

Poročilo glavnega štaba ljudske vojske pravi, da severnokorejska vojska napreduje na vseh frontah. 6. julija po krajevnem času je ljudska vojska popolnoma osvobodila mesto Kemkek. — Radijska postaja Pjongjang je javila, da je bilo do sedaj ubitih v bojih na Koreji 530 Američanov, zajetih pa jih je bilo 50. Poleg tega je radijska postaja javila, da je ljudska vojska uničila 24. polk XXI. ameriške divizije. Polk je bil uničen v bojih, ki so se vršili včeraj med Suvonom in Piongtekom. Poročilo je javilo še, da so ameriške sile zbežale proti jugu, pustile mesto Piongtek v rokah ljudske vojske ter zapustile velike količine orožja.

Današnje jutranje poročilo ljudske vojske javlja, da njene sile napredujejo na vseh frontah ter da so osvobodile mesto Penthen (Hejtaku). Mesto je bilo osvobojeno včeraj ob 15. Poročila iz Pjongjanga pravijo, da se je več kakor 320 tisoč mladih Korejcev javilo za prostovoljce v ljudski vojski. V osvobojenih predelih pa se organizira narodna straža. Iz Pjongjanga poročajo tudi, da sta prispela v Seul dva bivša ministra južnokorejske vlade, in sicer Kimhiosu, minister za notranje zadeve, in Riutongjel, minister za javno varnost. Oba sta izjavila, da sta sklenila sodelovati v borbi z ljudsko vojsko za enotnost in neodvisnost Koreje.

Približna slika stanja na fronti

Za zadnjih 24 urah se je ameriška obrambna črta morala ponovno pomakniti na jug na skrajnem zahodu. Poročila, ki so v tej zvezi prišla iz Koreje je potrdilo uradno poročilo generala Mac Arthurja, ki je bilo izdano opolnoči. Sedaj teče fronta od zahoda vzdolž 37 vzporednika do mesta Magung. Ta kraj, ki leži 50 km vzhodno od ceste, ki veže Suvon s začasno prestolnico južnokorejske vlade Taejonom, vzdolž katere so napredovale oklopne edinice ljudske vojske, je postal zadrga fronte. Od Magunga namreč zavija fronta proti jugovzhodu do neke točke severno od Sonana, katerega osvoboditev s strani ljudske vojske še ni bila kljub temu potrjena.

Umik levega krila ameriške obrambne črte je torej začetek umika na naravno obrambno črto, ki jo tvori reka Kum.

Na osrednjem odseku fronte pa oddelki ljudske vojske močno pritiskajo na Sungju, ki je središče operacij na Koreji. Oddelki ljudske vojske, ki naj bi pripadali peti diviziji baje istočasno napredujejo v dveh smereh; proti jugo-vzhodu ali proti Cungu ter proti zahodu ali na os vozla Magung. Poleg tega pa še nove kolone ljudske vojske silijo od Suvova proti jugu, da podprejo oklopne sile, ki napredujejo proti reki Kum.

Proti jugo-vzhodu ali proti Cungu ter proti zahodu ali na os vozla Magung. Poleg tega pa še nove kolone ljudske vojske silijo od Suvova proti jugu, da podprejo oklopne sile, ki napredujejo proti reki Kum.

Na vzhodni obali je prišlo do novih akcij partizanov, med temi na primer v Jondoku, ki je križišče ceste, ki vodi proti notranjosti. Partizani hočejo tu očitno presekati prometne zveze, katere se poslužujejo Američani pri pošiljanju vojnega materiala iz pristanišča Fusan in med glavnim stanom ameriških sil, ki je v Taejonu.

Zavezniške pomorske sile, ki skušajo uničiti mostišča edinic ljudske vojske na vzhodni obali so prvič naletele na streljanje obalnih baterij.

Ameriški lahki bombniki so napadli severnokorejske oklepne sile, ki so bile na poti južno od Suvona. Učinki napada niso znani. Ameriške leteče veletrdnjave pa so ponovno napadle petrolejsko čistilnico Rizing Sun, ki leži na vzhodni obali 130 km severno od 38 vzporednika. Trije ameriški lovci se niso vrnili s poleta.

Poročilo gen. Mac Arthurja

Današnje poročilo (ob 0.30 v soboto po krajevnem času) generala Mac Arthurja javlja, da ljudska vojska še nadalje pritiska proti jugu do neke točke severno od Sonana (25 milj vzhodno od Piongtajpa) in od tod do Sunju (40 milj vzhodno od Piongtajpa) in nato še naprej proti vzhodu do obale. Tu napadajo I., III. in IV. divizija ljudske vojske, V. divizija pa napreduje proti jugu zahodno od Venju. Nekateri oddelki pa v smeri proti Ansangu. Ob obalnih prečelih blizu Jongdoka pa vršijo svoje akcije partizani.

Ameriške vojne ladje operirajo ob vzhodni in zahodni obali Koreje. Lahki bombniki V. letalske skupine so napadali zbirališča tankov med Piongtajpom in Osanom. Dve leteči veletrdnjavi sta bili izgubljeni, prav tako trije lovci. Veletrdnjave so uspešno bombardirale petrolejske naprave v Vensanu 70 milj severno od 38. vzporednika.

Čeprav uradno poročilo ne govori ničesar o tem, pa prihajajo iz vojaških krogov glavnega stana Mac Arthura vesti, da se vršijo premiki oddelkov tankov in topništva ljudske vojske, ki se pripravlja na napad na novo ameriško obrambno črto.

Glavni stan generala Mac Arthura je pred tem javil, da so ameriške leteče veletrdnjave med napadi na Severno Korejo zadele 4 ladje verjetno podmornice, ker izključujejo, da ima vojna mornarica LR Koreje tudi podmornice, računajo da so bile te sovjetske.

Predstavnik generala Mac Arthurja je javil, da so na Korejo prispele ameriške oklopne sile in da bodo ameriške čete odslej naprej imele podporo tankov. Predstavnik je izjavil, da ameriški tanki še niso stopili v akcijo.

Britanska letalonosilka «Unicorn» je dobila nalog, naj se pridruži pomorskim silam, ki so zbrane v japonskih vodah. 14.750 tonska Unicorn je bila izdelana 1943 in je služila med vojno na Tihem oceanu. Nosi 35 letal.

Britsko-francoska resolucija o koordinaciji pred VS

Delegati FLRJ, Egipta in Indije so se vzdržali glasovanja

Odslej bo imperialistična intervencija na Koreji krita z zastavo OZN, ki jo je Trygve Lie svečano izročil ameriškemu delegatu Austinu v VS

LAKE SUCCES 7. - Na začetku današnje seje Varnostnega sveta je predsednik Erne Sunde, norveški delegat izjavil, da so se po zadnji seji sveta dogodki razvili in da se je to kar so mislili, da bo lahka policijska operacija, izpremenilo v celo vrsto ostrih bojev, katerih konca ni mogoče predvidevati.

Britanski delegat Gladwin Jebb je predložil načrt britansko-francoske resolucije. Načrt predvideva koordinacijo različnih oblik pomoči, ki so jo članice OZN po sklepu Varnostnega sveta ponudile Južni Koreji. Jebb je izjavil, da je bilo v sedanjih trenutkih nujno ustanoviti enotno poveljstvo ter izročiti ZDA nalogo naj imenujejo poveljnika nad operacijami na Koreji.

Jebb je izjavil, da ni treba, da bi svet ustanovil poseben organizem, ki bi koordiniral ukrepe, ki jih bo treba sprejeti.

Francoski delegat Chauvel se je zahvalil «politični sposobnosti in naglim ukrepom ameriške vlade». Kubanski delegat Alberto Alvarez je sporočil, da bo glasoval za francosko-britansko resolucijo. Isto je izjavil norveški delegat. Varnostni svet je končno s 7 glasovi odobril francosko-britansko resolucijo, ki vabi ZDA naj imenujejo vrhovnega poveljnika operacij na Koreji ter ustanovijo enotno poveljstvo vseh sil, ki jih Združeni narodi dajo na razpolago za «ugodno rešitev operacij» ter končno dovoljenje teh članic OZN, da lahko uporabijo zastavo OZN. Odobrena resolucija vabi ZDA, naj svetu predloži periodična poročila.

Glasovanja so se vzdržale tri članice VS in sicer Jugoslavija, Indija in Egipt.

Delegat ZDA Varren Austin je izjavil, da ZDA sprejmejo vso odgovornost za resolucijo, ki jo je pravkar odobril svet. S tem je svet končal z deli ne da bi določil dneva za prihodnji sestanek

Na koncu seje je Trygue Lie izročil Varrenu Austinu zastavo OZN in izrazil željo, naj jo postavijo na sedež poveljstva generala Mac Arthura.

Komisija OZN za Korejo je sklenila premestiti svoj glavni stan v južnokorejsko pristanišče Pusan. Poročilo javlja, da bo komisija imela skupino, ki bo skrbela za zvezo s sedežem južnokorejske vlade. Polkovnik Kacin posebni predstavnik Trygve Liea, ki ima nalogo vzdrževati zvezo med komisijo OZN, južnokorejsko vlado in vojaškimi oblastmi, je takoj po svojem prihodu na Korejo začel vršiti svojo nalogo.

Inozemski študentje v Jugoslaviji

REKA, 7. — V Opatiju so prispeli člani umetniškega društva «Tamburica», ki ga sestavljajo univerzitetni študentje iz Pittsburga, ki so jugoslovanskega porekla. Skupina šteje 24 članov zbora in orkestra in bo priredila svoj prvi koncert jutri v Opatiji. Nato bodo ameriški študentje odšli na turnejo po vsej Jugoslaviji.

Jugoslovanska vlada se je izrekla pripravljeno, da v okviru kulturnih zamenjav povabi 25 študentov Zapadne Nemčije v Jugoslavijo, kjer se bodo ti študentje seznanili z običaji, kulturnim in industrijskim življenjem nove Jugoslavije. Nemški študentje bodo verjetno odpotovali prve dni avgusta in bodo ostali v Jugoslaviji štiri tedne. Po drugi strani pa se bo 25 jugoslovanskih študentov udeležilo mednarodnega študentovskega zborovanja, ki bo avgusta meseca v Goettingenu.

Kdo so nam požgali naš Narodni dom

(Iz spominov tov. Fr. Venturinija)

Naš goreči Narodni dom so fašistični razbojniki vzeli za simbol svojega zločinskega delovanja. — Na sliki vidite naslovno stran knjige «Il fascismo della Venezia Giulia», ki jo je spisal uradni fašistični zgodovinar Michele Risolo in ki je kot simbol vseh fašističnih razbojništev nad nami postavil fotografijo Narodnega doma v plamenih. — Vsi tisti današnji oblastniki, ki nam našega doma nočejo vrniti, pa s tem dokazujejo, da fašistični razbojniški požig odobravajo.

Ob 30. obletnici požiga našega Narodnega doma v Trstu nam je več očividcev poslalo opise požiga, ki jih bomo v našem dnevniku objavili v zvezi z jutrišnjim protestnim zborovanjem na stadionu «Prvi maj».

Tov. FRANC VENTURINI takole opisuje požig našega Narodnega doma:

Bilo je 13. julija 1920. leta. Vladala je skoro ista vročina kot danes. Stanoval sem v Ulici Scorcola Coroneo nad vojaško bolnico. Med 18. in 19. uro zagledam velikanski oblak dima, ki se dviguje iz okolice našega Narodnega doma. Zadeva je bila zelo sumljiva. Zato sem bil eden med prvimi pred Narodnim domom, ki je bil že v plamenih.

Povod, da je zloglasni Giunta polil poslopje z bencinom in na to zažgal je itak že znan. Sicer je tačas zadostovala vsaka malenkost, da so se fašisti znesli nad peščico preplašenih Slovencev v primeru z italijansko «Velesilo». Leta 1920. so namreč imeli Italijani okupirane še nekatere kraje v Dalmaciji, med temi tudi Split.

V neki demonstraciji (in te so se večkrat ponavljale) v Splitu proti Italijanom so Hrvatje v nekem takem sp padu utopili «Italijana» Gullija (ni izključeno, da je bil to izdajica Gulič). V znak protesta je Giunta sklical na piazza Unità 13. julija 1920 shod in po strupenih in izzivalnih govorih je šla vsa drhal pred Narodni dom. Bilo je že vse pripravljeno. Iz nasproti takrat stoj če kasarne so nekateri celo opazili, da so nosili bencin. Mogočna stavba je bila v kratkem času v največjem plamenu in požgana do tal. To ni bilo nič čudnega, če pomislimo, da je bilo vse polito z bencinom. Do trde noči je nad 20.000 glava množica gledala (nekateri so se radovali, mnogi stiskali pesti) to velikansko kulturno italijansko delo!

Gasilcem je bilo prepovedano gasiti.

Ker je bil v stavbi tudi hotel niso mogli nekateri gostje bežati iz goreče stavbe. Rešili so se na ta način, da so iz III. nadstropja skakali v mreže. Toda neki Roblek z Bleda se je ponesrečil. Padel je na tla namesto v mrežo in bil je takoj mrtev.

S požigom Narodnega doma je bil smrtni udarec tudi za naše gospodarske in kulturne organizacije, kajti v njem so imele sedež:

1. Posojilnica in hranilnica.

2. Kavarna in restavracija ter hotel s prenočišči.

3. Dramatično društvo.

4. Slovensko narodno gledališče.

5. Čitalnica z bogato knjižnico.

6. Delavsko podporno društvo.

7. Glasbena matica z glasbeno šolo z vsem potrebnim inventarjem in inštrumenti!

8. Telovadno društvo «S kol».

9. Akademsko društvo «Balkan».

10. Več privatnih strank, med temi tudi pok. dr. Gregorin z zelo bogato knjižnico!

TRUMANOVI UKREPI ZA RAZŠIRITEV VOJNE

Povečanje kreditov za atomske bombe in vpoklic novih vojakov v ZDA

Povečanje ameriške vojske za 300 tisoč mož - Sovjetska vlada smatra blokado korejske obale za kršitev listine OZN

MOSKVA, 7. — Sovjetska tiskovna agencija Tass je objavila izmenjavo not med ZDA in SZ glede ameriške pomorske blokade ob korejski obali.

Agencija Tass omenja najprej, da je 4. julija ameriško poslaništvo v Moskvi izročilo sovjetskemu ministru za zunanje zadeve noto, da so ZDA zapovedale pomorsko blokado Koreje. Nato dodaja Tass odgovor sovjetskega ministrstva za zunanje zadeve na noto ameriškega poslaništva. Nota pravi:

«Sovjetska vlada je 29. junija v svojem odgovoru na poslanico glavnega tajnika OZN že izjavila, da omenjena resolucija Varnostnega sveta glede korejske zadeve krši listino OZN in nima zaradi tega nobene zakonite osnove, da bi opravičila kateri koli ukrep proti Koreji in s tem tudi pomorsko blokado Koreje. Blokada Koreje je novo napadalno dejanje. Ta blokada nasprotuje načelom OZN, kakor sploh nasprotuje načelom vsa oborožena intervencija ZDA na Koreji».

Zaradi tega smatra vlada SZ vlado ZDA odgovorno za posledice tega dejanja in za vsako škodo interesov Sovjetske zveze, ki bi lahko nastala zaradi izvajanja omenjene blokade. Agencija Tass je zanikala izjave, ki so bile dane v Londonu ter javila, da Velika Britanija ni storila nobenega koraka ali predloga za ureditev korejskega konflikta. Tass je tudi dobila nalog naj javi, da se je angleški veleposlanik v Moskvi med svojim obiskom pri namestniku sovjetskega ministra za zunanje zadeve omejil samo na to, da je izjavil, da upa, da bo konflikt v kratkem rešen. Zaradi tega je razumljivo, da izjava britanskega poslanika v Moskvi ne potrebuje nobenega odgovora s strani sovjetske vlade.

Iz Washingtona poročajo, da je ameriško ministrstvo za državno obrambo javilo, da je zapovedalo vpoklic pod orožje novega kontingenta državljanov in da bodo še naprej sprejemali prijave prostovoljcev. Med zadnjo vojno so oborožene sile prenehale sprejemati prostovoljce takoj potem, ko je bil vpeljan zakon o vpoklicu.

Poročilo pravi — da bi bili kos položaju na Koreji — so na predlog načelnikov glavnih stanov sporazumno z ministri za vojsko, mornarico in letalstvo, z odobritvijo predsednika dovolili vojski, mornarici in letalstvu, da prekorači splošne meje proračuna glede vojaškega osebja. To dejanje je prvi korak v popolno operativno moč edinic vojske, mornarice in letalstva, ki jih bodo uporabili na Koreji, da bi jim nudili še naprej pomoč in da bi nadomestili enote, ki bodo premeščene na Korejo.

Predsednik Truman je danes zahteval od kongresa dodatne kredite v višini 260 milijonov dolarjev, ki bi jih uporabila komisija za atomsko energijo, da bi izdelali nova in popolnejša podjetja za izdelovanje atomskih bomb vštevši vodikovo bombo. Drugi uradni krogi so izjavili, da bo komisija izdelala potreben material za vodikovo bombo.

S tem bodo v ZDA povečali oboroženo silo za 300 tisoč mož.

WASHINGTON, 7. — Senatna komisija za proračun je odobrila 14 milijard 600 milijonov dolarjev kredita, ki jih je zahteval Truman za državno obrambo.

KRIZA FRANCOSKE VLADE

Auriol je izbral Plévena za predsednika

Izkazalo se bo, koliko so zalegle Molletove priprave

PARIZ, 7. — Na koncu svojih pogajanj je Guy Mollet, tajnik socialistične stranke, ki mu je predsednik republike poveril nalogo, da najde med posameznimi strankami osnovo za sestavo nove vlade, izjavil časnikarjem: «Seznanil sem se s splošnimi obrisi rešitve, ki jo smatram za sprejemljivo vsem. Sporazum, o katerem se lahko reče, da je sedaj dosežen 80-odstotno, se je pokazal, in tako mislim, da bo naloga tistega, ki bo v petek zvečer ali v soboto zjutraj določen za sestavo nove vlade, s tem olajšana.» Mollet je še dodal, da on gotovo ne bo sestavljal vlade.

Toda Molletov optimizem je dobil še en nasprotni sunek, ko je Mollet ponovno sklical vodje sredinskih strank, ki naj bi podpisali nekak sporazum, na podlagi katerega bi sodelovali v vladi. Toda radikali so zopet prišli z včerajšnjim pomislekom, da Mollet ni določen za predsednika, temveč ima le nekako vlogo posredovalca. Nima torej pomena z njim podpisovati kake sporazume. Mollet pa je že prej izjavil, da trdno upa, da bo mogel predsedniku Auriolu sporočiti, da sedaj ni več nikake ovire za sestavo vlade.

Predsednik republike Auriol je nujno pozval k sebi Réneja Plévena, voditelja Socialistične demokratične unije odpora, ter mu poveril nalogo, naj se loti posvetovanj za sestavo nove vlade. René Pléven, ki je bil v dosedanji vladi minister za narodno obrambo, ima 49 let. Jutri dopoldne bo pričel posvetovanja z voditelji drugih strank, nakar bo predsedniku republike poročal o uspehih svojih razgovorov. Za glasovanje o investituri pa se bo verjetno predstavil v parlamentu v začetku drugega tedna.

Francija je imela od 1944. leta 14 vlad s 124 osebami, ki so bile ministri. Nadalje je bil minister Pierre-Henri Teitgen, ki je bil minister 1598 dni. Sest ministrov pa je imelo to funkcijo samo dva dni; bili so to člani Queuillove vlade, ki se je držala samo dva dni. (Ti rekordi pa ne dosegajo predvojnih.)

Konferenca Commonwealtha v Londonu

V septembru bo v Londonu nova konferenca Commonwealtha za gospodarsko obnovo Južnovzhodne Azije. Ta konferenca bo sledila oni, ki je bila v Sidneyu maja meseca, na kateri pa so dosegli skromne rezultate. Na konferenco bodo ustanovili v Kolombu stalni gospodarski odbor Commonwealtha. Naloga tega odbora bo, da razdeli med te dežele fond 8 milijonov funtov šterlingov, katerega so ustanovili na konferenci v Sidneyu, da bi nudili naglo tehnično pomoč južnovzhodni Aziji.

ČLANEK V. SIMIĆA V „MEDNARODNI POLITIKI"

Le načelo svobode, neodvisnosti in enakosti med narodi lahko zagotovi mir na svetu

Članek o «titoizmu» v Italiji, ki ga je objavil rimski «Momento» in «Ultime notizie», ima namen, blatiti tiste komuniste, ki se upirajo podjarmljenju KPI po katerikoli tuji partiji

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 7. — Vladimir Simić, predsednik Zveznega sveta jugoslovanske ljudske skupščine, piše v članku z naslovom «Pot miru», ki ga je objavila revija «Mednarodna politika», da se mir v svetu lahko zagotovi samo na načelu svobode, neodvisnosti in enakosti med državami in med narodi ne gledę na to, ali so veliki ali majhni Simić podčrtava, kako so imperialistične težnje v direktnem nasprotju z načeli mednarodnega reda in da take težnje predstavljajo grožnjo za ohranitev mednarodnega miru in kolektivne varnosti. «Hegemonistična politika SZ kot velesile med socialističnimi državami je na isti liniji z imperialistično politiko ZDA kot velesilo med buržoaznimi državami. Sovjetska hegemonistična politika, nadaljuje Simić, je protisocialistična po svoji vsebini ter protinapredna v svojih težnjah in predstavlja oviro za razvoj delavskega naprednega gibanja na svetu. Prav tako kot ravnajo imperialistične velesile s svoje strani, tako vodi tudi SZ politiko vplivnih področij, neenakosti med državami ter vmešavanja v mednarodno življenje drugih držav, s čimer direktno ogroža mir na svetu».

Ves jugoslovanski tisk posveča danes obširne članke deveti obletnici srbske partizanske vstaje ter podčrtava prispevek jugoslovanske borbe k zmagi nad fašizmom.

Glede na članek, ki ga je nedavno objavil italijanski list «Momento» v zvezi z vrsto člankov o «titoizmu» v Italiji, piše beograjska «Politika», da so ti članki naperjeni proti naprednim silam v Italiji in da «Momento» kot vsi ostali reakcionarni in kominformistični listi ne počenja drugega, kot da razvija protijugoslovansko kampanjo, ko «ugotavlja, da obstaja v Italiji neko tako imenovano titovsko gibanje, ki šteje okrog 30 sekcij z 20 tisoč člani». «Pobudniki člankov o titoizmu v Italiji», zaključuje «Politika», «skušajo varati ljudstvo, ko prikazujejo kot «tuje agente» in kot «gibanje, ki je inspirirano iz inozemstva», tiste napredne ljudi in tisto politično strujo, ki se upira podjarmljenju KPI kateri koli tuji partiji».

B. STANISAVLJEVIC

Ali ne bo več razgovorov za avstrijsko mirovno pogodbo?

LONDON, 7. — Iz dobro obveščenih angleških virov poročajo, da se bo sestanek namestnikov zunanjih štirih ministrov za Avstrijo, ki bi se moral vršiti 10. julija v Londonu, verjetno odgodil za nedoločen čas. Na zadnjem sestanku so delegati zapadnih velesil sklenili, da se bodo v ponedeljek sestali tudi brez sovjetskega delegata. Zdi se pa, da so sedaj odstopili od tega sklepa in da se bodo sestali šele, ko bo sovjetski delegat Zarubin izrazil željo, da se sestane s predstavniki zapadnih velesil. V angleških krogih pa ravno poudarjajo, da Zarubin doslej ni izrekel te želje.

Avstrijski minister pravosodja dr. Tschadek (soc.) je imel v Steyru govor, v katerem je obravnaval predvsem vprašanja zunanje politike. Minister je med drugim poudaril, da ni nikakega dvoma, da se bo vojaška okupacija štirih velesil v Avstriji nadaljevala tudi v bodoče.

Po zadnjih uradnih podatkih se nahaja v Avstriji okrog 454 tisoč beguncev, za katere mora avstrijska država letno izdati okrog 100 milijonov šilingov. Med temi begunci jih je največ iz vzhodne Nemčije (291 tisoč), nato iz Sudetov (86 tisoč), iz Romunije (51 tisoč), iz Madžarske (12 tisoč), iz Poljske (7500) itd..

Mednarodni šport

Dinamo bo igral v Italiji

ZAGREB, 7. — Danes je odpotoval v Italijo Primo Bertucci, glavni tajnik nogometne zveze v Brescii, ki je pred dnevi prispel v Zagreb ter povabil tukajšnje nogometno moštvo «Dinama», da se udeleži mednarodnega nogometnega turnirja, ki bo v Brescii od 7. do 10. septembra v spomin Rigamontija in Martellija. Bertucci je baje dosegel popolni sporazum, tako da se bo «Dinamo» gotovo udeležil tega turnirja. Tudi z ljubljanskim «Odredom» je Bertucci pričel pogajanja, da bi se tudi to društvo udeležilo omenjenega turnirja.

* * *

RECIFE (Brazilija), 7. — Danes je prispelo semkaj moštvo jugoslovanske nogometne reprezentance, ki bo odigralo v nedeljo pred povratkom v domovino, prijateljsko tekmo

* * *

DUNAJ, 7. — Iz Jugoslavije se je vrnil predsednik avstrijske nogometne zveze Kolisch, ki se je dogovoril za dve tekmi avstrijskih moštev v Sarajevu in Splitu.

Dunajski košarkarji na turneji po Jugoslaviji

DUNAJ, 7. — Dunajski košarkarski prvak «Post-Sportverein» bo odpotoval na povabilo jugoslovanske košarkarske zveze na turnejo po Jugoslaviji, Dunajčani bodo igrali najprej 8. julija v Zagrebu z «Mladostjo», nato 11. julija na Reki z «Lokomotivo», nato v Zadru, Splitu, Karlovcu, potem 20. julija s «Crveno zvezdo» v Beogradu in končno 22. julija v Zagrebu s «Poletom».

* * *

ZAGREB, 7. — Semkaj so prispeli igralci hockeya z Dunaja, ki bodo odigrali dve tekmi s tukajšnjima moštvoma «Dinamo» in «Jedinstvo». Ti bodo prvi mednarodni tekmi v hockeyu v Jugoslaviji po vojni.

* * *

ZAGREB, 7. — Jutri bodo na zagrebškem stadionu tekme v lahki atletiki, ki se jih bo udeležilo 15 najboljših jugoslovanskih atletov. To bodo izbirne tekme za atlete, ki se bodo udeležili mednarodnega tekmovanja, ki bo konec tega meseca na Dunaju.

* * *

Budge Patty zmagovalec na turnirju v Wimbledonu

WIMBLEDON, 7. — Budge Patty je zmagal na tukajšnjem teniškem turnirju. Premagal je namreč v finalu Avstralca Sedgmana s 6:1, 8:10, 6:2, 6:3. Kljub močnemu soncu je bilo na centralnem igrišču, kjer sta tekmeca igrala finale, 15 tisoč ljudi.

* * *

Italijanski plavalci bodo gostovali v Zagrebu

ZAGREB, 7 — Plavalci neapeljskega «Rari nantes» bodo nastopili proti zagrebškim plavalcem v Zagrebu 18. in 19. julija. V Zagrebu vlada za to srečanje že sedaj veliko zanimanje.

Narodnoosvobodilno gibanje v južnovzhodni Aziji

SANGHAJ, 7. — Vietnamska tiskovna agencija poroča, da je v prvem polletju tega leta dezertiralo mnogo več francoskih vojakov kakor preteklo leto. Letos v prvem polletju je na stran vietnamske vojske prešlo 600 francoskih vojakov, ki so prinesli s seboj 357 strojnic, 1000 pušk, 5 minometov in drugo orožje.

Kljub stalni pomoči, ki jo dobivajo angleška suhozemska vojska, letalstvo in policija, je narodno-osvobodilno gibanje na Malajskem polotoku vse bolj živahno. Poročila namreč pravijo, da so narodno-osvobodilne čete letos januarja izvršile 155 oboroženih akcij, junija pa 509.

Indonezijski dobro obveščeni krogi menijo, da misli vlada ustanoviti izredno sodišče, ki bo sodilo bivše člane vlade v zvezi s procesom proti sultanu Hamidu II., ki je obtožen, da je igral prvenstveno vlogo v uporu v Bandungu, ki ga je vodil pustolovec Westerling. Proces je bil odgoden zaradi tega, ker stari holandski kazenski zakonik, ki je še sedaj v veljavi, ne predvideva procesov proti ministrom, to pa zaradi tega ne, ker pod kolonialnim režimom ni bilo indonezijske vlade. Parlament v Jakarti bo zaradi tega moral izglasovati poseben zakon glede ustanovitve izrednega sodišča.

Angleški trgovinski interesi v Aziji

LONDON, 7. — Iz angleških merodajnih krogov poročajo, da je angleška vlada odklonila predlog vlade ZDA, da bi v zvezi s korejskimi dogodki prenehala pošiljati petrolej LR Kitajski. To je vlada ZDA predlagala prejšnji teden. Angleška vlada je v svojem odgovoru izjavila, da petrolej, ki ga angleške tvrdke dobavljajo Kitajski služi samo notranji potrošnji na Kitajskem, poleg tega pa da so te dobave skromne.

Skozi sito in rešeto

Predsinočnjim je po dolgem času zopet zasedal Centralni komite tržaške podružnice italijanske kominformistične stranke. Poročilo je podal najnovejši Vidalijev specialist za vprašanja Daljnega vzhoda-sam Jaksetich Giorgio. Po njegovem poročilu so kominformistični poglavarji sprejeli glede najnovejših dogodkov na Koreji in Formozi posebno resolucijo, ki je — kot vsaka njihova resolucija zadnjih dveh let — izraz tistega njihovega hinavstva in dvojne mere v vsem njihovem delovanju, ki vsakokrat ponovno razkrinkuje kominformistični makiavelizem in njihove prave namene, ki so vedno v popolnem skladu z najbolj črno italijansko reakcijo od fašistov pa do «socialistov della Venezia Giulia». Ti njihovi skupni cilji in nameni pa so: zbrisati novo, Titovo, zmagovito socialistično Jugoslavijo z lica zemlje.

Takole pravi Jaksetich — med drugim — v svoji resoluciji:

«Izražamo našo solidarnost z borbo za neodvisnost korejskega ljudstva in vseh zatiranih narodov! Združimo naš glas z glasom vseh ljudi, ki so odločeni zadržati morilsko roko imperialistov! Proč roke od Koreje! Pustite da narodi Azije in vsega sveta odločijo sami o svoji usodi! — Razkrinkajmo fašistično Titovo kliko, Trumanovega «legionarja», čigar funkcija kot agenta ameriškega imperializma je bolj kot kdaj koli v teh dveh zadnjih letih dokazana, posebno pa v sedanjem trenutku. «Itd. itd..

Kominformisti vpijejo torej v isti sapi: Proč roke s Koreje! Pustite, da ljudstva vsega sveta odločijo sama o svoji usodi! Istočasno pa udarjajo po Jugoslaviji, po njenih narodih, ki so v zadnji svetovni vojni sami odločili o svoji usodi, hujskajo ves svet proti njim, proti njihovemu voditelju maršala Titu kot sovražniku kominformistov št. 1....

Torej: za kominformiste velja načelo, da si vsi narodi razen jugoslovanskih lahko krojijo usodo sami. Le jugoslovanski narodi, ki jih n. pr. kominformistični glavar Giancarlo Pajetta imenuje «banda jugoslava», te narode pa je treba zdrobiti samo zato, ker se upirajo vsakršnemu zasužnjevanju in vsakršni hegemonistični politiki z vzhoda ali z zapada, ker so odločili in odločajo ter bodo še nadalje odločali o svoji usodi sami.

Skratka: ko razpravljaš o korejskem vprašanju ni za kominformiste važno povedati in poudariti, da je jugoslovanski delegat v Varnostnem svetu Aleš Bebler edini glasoval proti ameriški imperialistični resoluciji glede vojaške intervencije na Koreji, ampak je važno poudariti, da je fašistična «Titova klika» — najbrž prav zato, ker je Bebler glasoval proti ameriškim imperialistom — hlapec ameriškega imperializma. Pa tudi če razpravljaš z njimi o čemer koli, ne morejo nikdar priti do drugega zaključka kot: uničiti je treba Titovo kliko!

Pa to še ni vse! To si upajo celò zapisati. Če pa jih poslušate, kaj govorijo — kar sevda ne napišejo — boste izvedeli, da istočasno z nabiranjem podpisov proti atomski bombi, vpijejo; Najbolje bi bilo vreči nekaj atomskih bomb na Jugoslavijo!

In prav v tem je tista bistvena karakteristika kominformizma: dvojna mera, hinavstvo, jezuitizem, makiavelizem.

TRŽAŠKI DNEVNIK

Umor fašista Coslovicha pred porotnim sodiščem

Vsi obtoženci odločno zanikajo da bi izvršili inkrimirano dejanje

Coslovichev kazenski list in nove priče so odv. Gianniniju, znanemu sovražniku partizanov in zagovorniku fašistov, kakor kost, ki se mu je zataknila v grlu - Zato je tako strastno oporekal predlogom obrambe obtoženih

Pred porotnim sodiščem v Trstu, pod predsedstvom dr. Zette, javnim tožilcem Battiggi-Stabilom in zapisnikarjem Tessierjem se je včeraj dopoldne ob 9 pričel proces proti osmim osebam, ki so obtožene, da so 16. julija 1945 na griču Castiglione iz roparskih namenov ubile Kozlovicha Lorenca. Na zatožni klopi sedijo: Anton Marsič, njegova žena Marija, njihovi otroci Albin, Dionizij in Miranda, Giorgio Vardabasso, Marija Babos in Kermac Albert. Obtožnica očita vsem razen Vardabassu, da so 16. julija 1945 na griču Castiglione iz zasede napadli Kozlovicha Lorenca ter ga ubili z najmanj petimi streli, ker da je bilo dejanje izvršeno od več kot petih oseb, ter da je bilo dejanje izvršeno iz roparskih namenov, češ da so se krivci polastili 130.000 lir, žepne ure z verižico, 2 nalivnih peres, denarnice in aktovke.

Vardabasso Giorgio je obtožen, da je pri umoru sodeloval, češ da je obtožence vzpodbujal, naj Kozlovicha umore ter obljubil Babosevi 10.000 lir nagrade, če bo dejanje res izvršeno.

Marsič Albin in Miranda sta poleg tega obtožena poskusa umora, ker da sta streljala za sinom in svakom Cozloviča Lorenza Elijem in Ottavianom Passerom ter pri tem Elija Cozloviča tudi ranila v nogo.

Babos Marija pa je obtožena, da je sodelovala pri dvojnem poskusu umora, ker da je vzpodbujala Albina in Miranda Marsič, naj ubijeta Elija Cozloviča in Ottavijana Passera.

To je obtožnica, dogodek sam pa naj bi se po rekonstrukciji policije izvršil takole. Poudarjamo po rekonstrukciji policije, ki je mogoče več ali manj pravilna, vendar pa se najbrže nanaša na druge osebe, ne sedanje obtožence, ki so od prvega dne aretacije pa do razprave kakor tudi včeraj vedno odločno zanikali, da bi s orožji inkriminirano jim dejanje. Po policiji naj bi se torej dejanje dogodilo 16. julija 1945 proti večeru na griču Castiglione, kamor naj bi Cozlovicha izvabila obtožena Babos Marija pod pretvezo, da bi mu prodala neko svojo parcelo. V ta namen naj bi Cozlovich prinesel s seboj 130.000 lir. Ko pa je Cozlovich prišel na določeno mesto, so ga po policijski rekonstrukciji napadli obtoženci, ki so bili oboroženi, ga odpeljali bolj na samoto, ga ubili in oropali. Z njim sta bila takrat tudi njegov sin Elijo in svak Passero Ottaviano, ki pa se jima je posrečilo zbežati, pri begu pa je bil Elijo ranjen v nogo.

Razprava se je včeraj pričela s predlogom brniške odvetnika Sardosa, ki je od sodišča zahteval, naj sprejme nove priče, ki bodo vedele marsikaj povedati o moralni strani Cozlovichevega življenja, predvsem njegovo udejstvovanje med zadnjo vojno, ko je Cozlovič sodeloval z nacisti in fašisti ter denuncial partizane. Poleg tega pa naj sodišče dovoli, da preskrbi Cozlovichev kazenski list, ki bo zopet z druge strani pokazal, kakšno je bilo njegovo privatno življenje. Te priče in kazenski list bodo dokazale, da je imel Cozlovich mnogo sovražnikov tako s političnega kot privatnega področja življenskega udejstvovanja ter da je treba iskati vzroke za njegov umor drugje, ne v roparskih namenih, kot hoče to dokazati obtožba z zastopnikoma zasebne stranke, znanim strastnim nasprotnikom partizanskega gibanja odv. Giannijem (spomnite se med drugim na proces proti partizanom, ki je bil v Brescii) ter odv Morgerom.

Kot prvi je za odv. Sardosem spregovoril javni tožilec Battiggi-Stabile, ki se sicer njegovemu predlogu ni uprl, je pa od sodišča zahteval, naj nove priče ne sprejme, ker da pričanje o fašističnem in nacističnem udejstvovanju Cozlovicha Lorenca za ta proces nima nobenega pomena. Odgovorila sta mu branilca odv. Berton in Zennaro, ki sta s svoje strani zagovarjala zahtevo svojega kolege Sardosa, nakar se je dvignil odv. Giannini ter s svojim govorniškim patosom, z dvignjenim in tresočim glasom opozarial sodni dvor, naj nikar ne dopusti, da bi se na razpravi omenjalo o Cozlovichevem življenju, češ da je vse laž, kar bi priče o njem govorile. Po drugi strani pa da ima on ogromno število prič, ki bi dokazale ravno nasprotno, to je kako je bil dober in kako je ljudem pomagal med vojno, da na ta način pa bi se razprava samo zavlekla. Svoj, z znanimi namigavanji zabeljen govor, je končal z besedami, da se vrši razprava proti živim, ne pa proti mrtvim.

Odv. Berton Gianniniju ni ostal dolžan, posebno ne zadnjih besed, rekoč da je prav razprava proti živim ljudem merodajna, da se izve o moralnem življenju pokojnega Cozlovicha, zaradi katerega so se na zatožni klopi znašli nedolžni ljudje. Tudi odv. Sardos je še enkrat zahteval od sodišča, da sprejme njegov predlog, odv. Zennaro pa je omenil, da zaradi omembe odv. Gianninija, da bo predlagal ogromno število prič, kar bi dalo misliti na to, da bi rad s tem vplival na sodišče, naj ne dovoli prič obrambe, ker da bi se drugače razprava preveč zavlekla, s svoje strani dodaja več prič, ki bodo povedale o grozodejstvih fašistov v Istri, pri katerih se je odlikoval tudi Lorenzo Cozlovich.

Sodni dvor se je nato umaknil v posvetovalno dvorano, se po 10 minutah vrnil ter izrekel, da bo o predlogu odv. Sardosa in Zennara odločilo po končanem dokaznem postopku, to je po zaslišanju obtožencev ter vseh prič.

Kot prvi je bil nato zaslišan obtoženi Anton Marsič, ki je kot vsi obtoženci odločno zanikal, da bi sodeloval pri umoru Kozlovicha, katerega je poznal, ker je bratranec njegove žene Marije, ga pa od leta 1925 ni več videl, ker se je iz Istre preselil v Trst, kjer je pričel kmetovati v Sv. Mariji Magdaleni Spodnji 561, kjer še danes stanuje. Da je bil nekdo 16. julija 1945. leta ubit, je izvedel naslednji dan, ker je na kraj, kjer je bilo izvršeno kaznivo dejanje, prišla vojaška policija, da pa je bil to Kozlovich, je izvedel šele kakšnih 10 dni po dogodku. Dalje je izjavil, da Babosevo prej ni nikdar poznal. Ko ga je predsednik opozoril, da ga je prijavila neka Furlan Josipina, ki bo pričala danes, katera da ga je videla, kako je s svojo družino sodeloval pri umoru, je obtoženec odvrnil, da že mogoče, da ga je prijavila, da pa je vse, kar je izpovedala, navadna laž, katero je zmožna samo Furlan Josipina, ker so Furlanovi z njegovo družino vedno živeli z mržnjo in sovraštvom v srcu, ki se je pričelo več desetletij nazaj, okoli leta 1926, ko on ni hotel sprejeti ponudbo Furlanovih, da bi z njimi tihotapil tobak. Zaradi tega je imel takrat tudi sitnosti, ker so Furlanovi, ko so jih zalotili pri tihotapstvu, odvrgli dve vreči tobaka v njegov vrt. Furlanovi so ga dalje prijavili policiji tudi leta 1939, ko je imel v najemu gostilno «Osmico», češ da je protizakonito prodajal vino in drugo, kar je bilo tudi iz trte izvito. Zadnja prijava oblastem s strani Furlanovih pa izvira iz leta 1943, ko so ga obtožili, da je kradel les, v resnici pa je sekal svojega na svojem posestvu. «Taka je Furlanova», je na neki točki svojega zaslišanja spregovoril Anton Marsich. Če bi jaz s svojo družino v resnici storil obtoženo dejanje in bi nas Furlanova v resnici videla, bi ne čakal 5 let, temveč bi nas prijavila prvih 5 minut po dogodku». Na izrecno vprašanje odvetnika Zennara, če je res, da jim je Furlanova večkrat grozila, da bo uničila njegovo družino, je Anton Marsich odgovoril, da je res.

Po vrstnem redu Dionizij, ki je imel v dneh umora komaj 14 let, Albin, ki je bil od leta 1943 interniran v Nemčiji ter se je nekaj dni pred dogodkom šele vrnil 50 kg težak iz internacije, Miranda in žena Marija, je bila s tem zaslišana vsa Marsičeva družina. Vsi so odločno zanikali, kar jim očita obtožnica ter postavljali na laž pričo Furlan, ki bo, kot smo že dejali, pričala danes, kar bo verjetno najzanimivejša točka procesa, ker je obtožnica v glavnem zgrajena prav na njenih izjavah.

Tudi obtožena Babos Marija je odločno zanikala vse obtožbe. Kozlovicha je sicer dobro poznala, vendar pa je z njim živela v prijateljstvu, nikdar pa mu ni prodajala kakšne parcele. Ko se je 16. julija vračala iz Trsta na Log, kjer stanuje, je naenkrat zagledala v daljavi dva moška, ki sta bežala in dva druga, ki sta tekla zadaj ter streljala. Iz strahu je nato tudi sama hitro zbežala po cesti ob morju, da pa je bil takrat ubit Kozlovic Lorenzo je izvedela šele 26. julija istega leta, ko je bila zaslišana na vojaški policiji.

Popoldne je bil na vrsti obtoženi Vardabasso, kateremu je Kozlovicha predstavila Baboseva ter je z njim živel v dobrih odnosih. Dalje je omenil, da mu je Elvira, ki so jo nacifašisti aretirali in odpeljali v internacijo v Nemčijo, pred odhodom na kolodvoru dejala, da je v Ul. Bellosguardo videla Kozlovicha Lorenza, ter da se je šele po njegovi intervenciji zanjo začelo mučenje. Tudi on je izvedel, da je bil Kozlovich ubit, šele na vojaški policiji 1945. leta, kjer je imela policija tudi neko pismo, ki naj bi ga napisal nekaj dni predno je bil ubit, v katerem piše, da mu je grozila neka banda, od katere pozna samo Vardabassa in Elviro Babosevo. V pismu je tudi omejeno 10.000 lir, katere naj bi Vardabasso obljubil izvršilcem napada. Na policiji pa da so takrat policisti ugotovili, da je podpis ponarejen, sam pa si ne ve razlagati, kako to, da je v pismu omenjen on kot vodja bande.

Branilec odv. Sardos je na tej točki zahteval od sodišča, naj iz Londona, kjer so vsi originalni zapisniki ter drugi dokumenti, zahteva izročitev tega pisma. Predlogu se je pridružil tudi javni tožilec, sodišče pa se bo o njem še izreklo.

Zadnji je bil zaslišan obtoženi Krmec Albert, ki je tudi odločno zanikal vse obtožbe rekoč, da v dneh, ko je bil umorjen Kozlovich, sploh ni bil v Trstu, ker je 12. junija 1945 odšel z jugoslovansko armado, ko je zapustila Trst. Omenil pa je več dogodkov, ko so Kozlovich Lorenzo, njegov sin Elio in svak Ottaviano Passero v Istri izvršili več zločinov, za katere je izvedel med narodnoosvobodilno borbo, ko je bil član mestne komande Kopra. Med drugim je povedal dogodek, kako je pet fašistov zalotilo dva dečka, ko sta po zidovih pisala gesla OF. Oba so fašisti ranili, ju ujeli, Elio pa ju je nato ubil s strojničnimi streli. O priči Jermanu (s psevdonimom «Petelin»), kateri ga je obtožil, da se je pred njim hvalil, češ da je sodeloval pri umoru Kozlovića, je povedal več zanimivih dogodkov z njegovega fašističnega delovanja, od sodišča v Kopru pa je bil že obsojen na 2 leti zapora zaradi poskusa zastrupitve svoje žene. «Petelina» je poznal samo na videz, z njim pa ni nikdar govoril, ker je vedel, da je zagrizen fašist, sam pa je bil zaradi svojega antifašističnega delovanja vedno preganjan ter od posebnega fašističnega sodišča tudi obsojen.

Na tej točki je predsednik sodišča razpravo odgodil na danes zjutraj ob 9.

Kdo je bil Coslovich Lorenzo

Da bodo naši bralci spoznali moralno osebnost ubitega fašista Coslovicha Lorenza rojenega 4. VII. 1895 v Popetrah pri Marezigah, navajamo nekaj podatkov iz njegovega kazenskega lista, iz katerega med drugim sledi:

1. da je bil 16. VI. 1928 obsojen od okrajnega sodišča v Kopru na 200 lir globe, ker je hote poškodoval neko osebo;

2. da je bil 29. III. 1933 od tržaškega prizivnega sodišča zaradi varljivega denarnega poloma obsojen na 3 leta zapora ter amnestiran, za navadni denarni polom pa mu je bila vsa kazen odpuščena;

3. da ga je 16. VI. preiskovalni sodnik v Kopru zaradi pomanjkanja dokazov oprostil od obtožbe požiga in zlobnega uničevanja lastnih stvari;

4. da ga je 21. XI. 1934 koprski preiskovalni sodnik zaradi pomanjkanja dokazov oprostil obtožbe požiga in zlobnega uničevanja lastnih stvari;

5. da ga je 30. I. 1935 tržaško prizivno sodišče obsodilo na 1 leto zapora ter 1700 lir globe zaradi zlobnega uničevanja lastnih stvari ter oprostilo zaradi pomanjkanja dokazov od obtožbe zlobnega uničevanja lastnih stvari;

6. da ga je koprsko okrajno sodišče 31. V. 1937 oprostilo na podlagi amnestije od obtožbe telesnih poškodb;

7. da ga je koprski okrajni sodnik 10. XII. 1937 obsodil na 25 lir ker je prodajal vino izven dovoljenih ur;

8. da ga je 16. VI. 1934 koprsko okrožno sodišče obsodilo na 5 let in 5 mesecev zapora ter 1800 lir globe, ker je sodeloval pri petih požigih, izvršenih z namenom, da bi dobili izplačano zavarovalnino za primer požara. (Proces se je vršil proti 14 obtožencem zaradi petih požigov.)

Iz zgornjih podatkov, povzetih iz kazenskega lista, iz katerega smo izpustili vse obsodbe, ki so bile brisane iz enega ali drugega razloga, katerih pa bi bilo 14 ali 15, je razvidno, da je bil Coslovich Lorenzo navaden zločinec. Da pa ni bil samo to, temveč tudi vojni zločinec, špijon, sodelavec SS in eden najbolj ostudnih figur koprskega fašizma pa bo brez dvoma dokazala razprava, o čemer je že včeraj govoril obtoženi Kermac Albert, vendar pa svojega pripovedovanja ni dokončal. To bodo dokazale razne priče, predvsem one, ki jih je včeraj predlagala obramba, seveda, če bo sodišče njen predlog sprejelo. Samo iz teh podatkov pa nam je danes jasno, zakaj je včeraj zastopnik zasebne stranke odv. Giannini tako strastno oporekal predlogu odv. Sardosa ter od sodišča zahteval, naj ne sprejme ne kazenskega lista ne novih prič, pri katerih mislimo tudi na one, ki jih je predlagal odv. Zennaro in ki vedo povedati o Coslovichevem udejstvovanju po Istri.

Protestni stavki v tržaški konopljarni in v kemičnih tovarnah

Komu koristijo takšne polurne protestne stavke? Ali je imela katerakoli dosedanja protestna stavka uspeh v korist interesov delavskega razreda?

V znak solidarnosti z italijanskimi tekstilnimi delavci so v četrtek stopili v protestno stavko delavci in delavke tržaške konopljarne. Stavka je trajala od 12.30 do 13, nakar so se delavci ponovno vrnili na svoje delo.

Prav tako so imeli tudi uslužbenci kemičnih tovarn in podjetij protestno stavko, ki je trajala od 14 do 14.15, nakar se je delo v tovarnah in podjetjih zopet normalno nadaljevalo. Kemični delavci so stopili v protestno stavko v znak protesta zaradi odpustov večjega števila delavcev v podjetju IRCO. Ker vprašanje odpuščenih delavcev ni bilo povoljno rešeno, so sklenili kemični delavci nadaljevati s stavkovnim gibanjem, katerega so pripravljeni tudi zaostriti, če bi vprašanje ne bilo v prihodnjih dneh ugodno rešeno.

Sistem kratkih protestnih stavk so uvedli sedanji vodite lji Enotnih sindikatov kot tudi voditelji Delavske zbornice, katerim take stavke najbolj odgovarjajo. Na videz so interesi delavskega razreda vsaj z njihove strani zaščiteni, v resnici pa so tako zaščiteni interesi delodajalcev, ki s kratko protestno stavko res ne izgubijo dosti. Kaj pa naj pomeni polurna in četrturna protestna stavka? Saj je vendar še mnogo načinov kako nadoknaditi majhno izgubo, ki je nastala s prenehanjem dela. Delodajalci se tega zavedajo, zato jim še na misel ne pade, da bi se zaradi takšnih nepomembnih stavk kakor koli razburjali.

Voditelji sindikalnih organizacij, ki bi imeli dolžnost predvsem ščititi interese delavskega razreda, bi morali najbolj vedeti, da s takimi stavkami ne bodo ničesar dosegli, niti ne bodo uspešno podprli borbe ostalih delavcev sveta. S takimi stavkami bodo kvečjemu dosegli to (in to so že dosegli), da bodo delavci izgubili zaupanje v svoje sile ter bodo popolnoma pasivni prenašali krivice, ki jih bodo delodajalci storili. Da še nobena protestna stavka ni bila uspešna — tega ne more zanikati noben pa še tako zagrizen kominformist — da o Delavski zbornici sploh ne govorimo. Zakaj torej nadaljevati s takim načinom «borbe», ki nikakor ni v interesu delavskih množic?

To pa je vprašanje, na katerega danes lahko vsak pošten delavec odgovori: če vodijo sindikalno borbo izdajalci delavskega razreda, potem mora biti način te borbe kar najbolj koristen za delodajalce in čim bolj škodljiv za delavstvo. Tega pravila se kominformisti s svojimi «brati od Delavske zbornice» kar dobro drže. Vprašanje je le, koliko časa jim bodo še sledili tisti delavci, ki so do danes še prepričani o njihovi «poštenosti».

V nedeljo 9. t.m ob 17 okrajni pevski nastop v Boljuncu

V nedeljo 9. t. m. bo v Boljuncu ob 17. uri okrajni pevski nastop, na katerem bodo sodelovali pevski zbori iz Doline, Plavij, Lonjerja, Katinare in folklorna skupina. Nastop bo na dvorišču Dušana Zerjala (štev. 76). Vabljeni vsi!

Danes ob 19 na stadionu „Prvi maj" prijateljsko srečanje v košarki med Železničarjem iz Ljubljane in CP Trst

Danes zvečer ob 19 bo na stadionu «Prvi maj» prijateljsko srečanje v košarki med moštvi FS društva Železničar iz Ljubljane in CP Trst.

Ta športni dogodek nam obeta velik užitek, ker se bo tekma odigravala zelo hitro, z mnogimi prodori in streli na koš. Obe moštvi sta približno iste vrednosti, obe v polni formi, imata mnogo izkušenj v mednarodnih tekmah in obe želita na vsak način zmagati.

Opravičeno torej lahko pričakujemo, da bo današnja tekma nadvse zanimiva.

Moštvo FS društva Železničar je prispelo v Trst včeraj z jutranjim vlakom, na postaji so ga pričakali zastopniki Zveze društev za telesno vzgojo za STO. Vsi dobro razpoloženi so šli najprej na zajtrk in nato takoj na počitek. Veseli so današnje tekme in verujejo v lastno zmago.

Med njimi je naš stari znanec Karlo Daneu, ki je doma z Opčin in je tudi vodja moštva. Od njega smo izvedeli, da je moštvo FS društva Železničar na četrtem mestu jugoslovanske zvezne lige, da so igrali že več mednarodnih tekem, bili na gostovanju v Švici, kjer so v Genevi premagali reprezentanco Švice, da so z drugoplasiranim italijanskim moštvom Varese igrali neodločeno in da se pripravljajo na skorajšnjo turnejo po Turčiji, kjer bodo tekmovali z najboljšimi moštvi in prvakom Turčije.

Rad nam je dal imena igralcev, ki so: Janko Gričar, Jule Deu, Mirko Aumen, Božo Škerjanc, Dušan Remic, Bogdan Miler, Peter Dvoržak, Zlato Feguš, Miro Vozel, Milan Tosič in France Brdnik. Dodal je, da spremljata ekipo tudi predsednik košarkarske sekcije FS društva Železničar, tov. inž. Jože Počboj in tajnik Košarkarske zveze Slovenije tov. Peter Breznik. Povedal je, da so njihovi igralci do skrajnih sil požrtvovalni in v igri zelo hitri, prodorni in precizni v streljanju na koš.

Naše moštvo CP Trst je tudi za tekmo dobro pripravljeno. Z rednimi treningi in čestimi mednarodnimi tekmami ter gostovanji v Jugoslaviji so se igralci CP Trsta razvili v prave košarkarske mojstre. Igralci Aulo Liciniani, Luciano Corazzi, Bruno Verità, Giuseppe Peselli, Umberto Pregelio, Tullio Micol, Modesto Macori, Riccardo Suban in Savino Brus, ki jih je CP Trst določil za današnjo tekmo, bodo morali danes napeti vse svoje sile in znanje, da bi zmagali, kar je, kakor so se sami izrazili, njihov odločen namen.

„Letovanje" morskih psov v našem zalivu

Kakšen prepih je vzbudila med tržaškimi kopalci in kopalkami vest, da je prišla (oziroma priplavala) na obisk v Tržaški zaliv večja skupina morskih psov. Prav sem so se morali spraviti, in to sedaj, ko je taka neznosna vročina — so tarnali vsi, ki so se te vesti najbolj prestrašili. Kje se bomo sedaj še lahko kopali, ne da bi bili v nevarnosti, da končamo v želodcu tega morskega «tigra»?

Vprašanje je bilo glede na neznosno vročino res zelo pereče. Pričele so krožiti vesti, da so se morski psi že pokazali že prav v bližini obale; nekateri so celo trdili, da so že prekoračili hlode, ki obkrožajo tržaška kopališča. Drugi so zopet zatrjevali, da so morske pse že na lastne oči videli.

Ni čuda, da so se ob tako alarmantnih vesteh dogodili primeri, da je kdo izmed kopalcev začutil kaj hladnega pod nogami in — ojoj — v prepričanju, da je že v zobeh morskega psa, je tako presunljivo zakričal, da se je drugim kopalcem kar srce ustavilo. No, ker morskega psa le ni bilo na spregled ter je ostala tudi žrtev popolnoma nepoškodovana, so se kopalci kmalu potolažili.

Z vsem tem, kar smo povedali, nismo seveda hoteli prikazati stvari, češ morski psi so le bolj plod domišljije nekaterih plašnih kopalcev. Nasprotno! Vest o prihodu večjih skupin morskih psov je bila celo uradno potrjena. Odgovorni krogi so celo nakazali nagrado tistemu, ki bi morskega psa ubil. Tako se je posrečilo nekaterim tržaškim ribičem ubiti v teh dneh nekaj morskih psov, katerih meso so lahko tudi prodali.

Napad iz teme

Včeraj ob 11.55 so v tukajšnji glavni bolnišnici nudili prvo zdravniško pomoč 48-letnemu Cibicu Alojziju s Proseka št. 60, kateremu so morali odrezati del desnega uhlja. Bolniškemu osebju je povedal, da je dobil omenjene poškodbe predvčerajšnjim zvečer, ko so ga na Proseku napadli trije neznanci. Cibic bo v 10 dneh zopet zdrav.

VREMENSKO POROČILO

z dne 7. t. m. Zračni tlak 757.5 (stanoviten), temperatura zraka od 20.3 do 33.2, vetrovno, nebo 5/10 oblačno, morje razgibano, temperatura morja 25.6, dežja je padlo 19.5 mm.

Vreme je bilo usmiljeno s Tržačani

Včeraj je bilo vreme vendarle nekoliko bolj naklonjeno ubogim Tržačanom; ko že sploh niso več upali, da bi se vreme v kratkem izpremenilo, so se v popoldanskih urah nenadoma zbrali na nebu temni oblaki in toliko zaželeni dež je namočil pregrete ulice in zidove hiš. Po pripravah je kazalo, da bo nevihta še mnogo hujša ter da bo to deležni verjetno tudi toče. No, k sreči toče ni bilo, a nekoliko več dežja bi si bil skorajda vsakdo še želel.

Star pregovor pravi, da kdor z majhnim zadovoljen ni, velikega vreden ni; zato se tudi mi ne smemo vedno le pritoževati ter moramo biti hvaležni, da nas je včerajšnji dež le rešil najhujše vročine, ki je bila v zadnjih dneh naravnost ne vzdržna. Kako prijetno je bilo po nevihti na ulicah; sicer je pričel pihati siten veter, ki pa v tem trenutku prav gotovo nikogar ni motil — vsakdo je užival osvežujoči zrak ter si želel, da bi se vročina ne povrnila.

Vremenska poročila so sicer napovedovala, da se bo vročina v prihodnjih dneh verjetno še zvišala. Ker tudi vremenska poročila niso nezmotljiva upamo, da so pasji dnevi že za nami ter da nam letošnje poletje ne bo treba več tako vzdihovati ter se potiti. Sicer je pred nami še avgust, ki zna biti tudi precej neprizanesljiv; toda glede na vročino, ki smo jo morali v teh dneh pretrpeti, bo morda svojo moč nekoliko ublažil ter s tem osrečil uboge Tržačane, ki so okusili kaj se pravi biti za nekaj dni Afričani

MED KRATKO, TODA PRECEJ MOČNO VČERAJŠNJO NEVIHTO, JE VODA ZALILA ULICE.

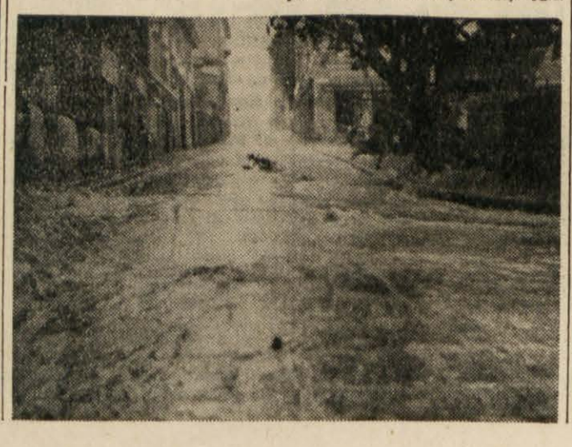

Odhod otrok v počitniške kolonije v Slovenijo

Obveščamo starše, da odpotujejo otroci v počitniške kolonije v Slovenijo po sledečem razporedu:

1. V KRANJ, LESCE IN PTUJ V PONEDELJEK 10. JULIJA ZJUTRAJ Z GLAVNE POSTAJE OB 5,05. Otroci naj se zberejo pred postajo ob «Silosu», in sicer za vsako kolonijo ločeno. NA MESTU NAJ BODO NAJPOZNEJE OB 4. URI ZJUTRAJ. Apeliramo na starše in spremljevalce otrok, da se zaradi reda in hitrejše razporeditve otrok strogo ravnajo po navodilih rediteljev.

2. OTROCI, KI SO DOLOČENI ZA KOLONIJE VIČ (DIJASKA KOLONIJA) IN ZGORNJO SISKO naj se zberejo v sredo 12. t. m. ob 4. uri zjutraj na istem mestu. Odhod z glavne postaje ob 5,05.

OPOZARJAMO STARŠE, DA MORAJO PRINESTI VSI OTROCI S SEBOJ VABILA. BREZ VABIL NE BO NIHCE SMEL VSTOPITI V VLAK.

Otroci, ki vstopijo na vmesnih postajah na vlak, naj si kupijo vozne listke do državne meje.

ODBOR ZA POCITNIŠKE KOLONIJE

KOLEDAR

Gledališče - Kino - Radio

Sobota 8. julija
Elizabeta, Nagoda
Sonce vzide ob 4.22, zatone ob 19.56. Dolžina dneva 15.33. Luna vzide ob 24.00, zatone ob 13.54.
Jutri nedelja 9. julija
Veronika, Hvalimir

SPOMINSKI DNEVI

1819 se je rodil hrvatski skladatelj Vatroslav Lisinski.

1621 se je rodil sloveči francoski romanopisec Jean La Fontaine. Umrl je leta 1695.

IZLETI

Zveza partizanov STOja, II. okraj - II. in III. sekcija priredi 23. julija izlet v bolnico «Franja» in v Novo Gorico. Vsi partizani in njihovi svojci se lahko vpišejo na sedežu Zveze partizanov STOja, v Ulici R. Manna št. 29, III. nadstropje do vključno 10. julija 1950. Stroški za izlet so 1230 lir.

PROSVETNA DRUŠTVA

PD Ivan Cankar javlja prijavljenim članom za izlet v Skocjan — Klanec, da bo odhod z Garibaldijevega trga v nedeljo 9. t. m. ob 5.30.

ZVEZA PARTIZANOV STO-ja

priredi DANES 8. julija 1950 zabavni večer s plesom s pričetkom ob 20. uri na stadionu «Prvi maj», Sv. Ivan Ples bo na prostem, ob slabem vremenu pa v dvorani. Preskrbljeno je za dober prigrizek in hladilne pijače. Vabimo vse partizane in njihove svojce, da se tega zabavnega večera udeležijo.

ODBOR

KINO

Rossetti, Zaprt.
Excelsior, 16.00: «Čas, maj in dekle», Denis Morgan.
Fenice, 16.30: «Žene brez imena», Simone Simon.
Filodrammatico, 16.30: «Potepuh mrtvega mesta» R. Joung.

Alabarda, 16.00: «Car Južnega morja», Jean Simmons.
Garibaldi, 15.30: «Adam in Eveline» Jean Simmons.
Ideale, 16.00: «Crni labod», T. Power.
Impero, 16.00: «Teror na Crnem morju», Joseph Cotten.
Italia, 16.00: «Družina Stoddard», Ingrid Bergman.
Viale, 16.00: «Lagodno življenje», M. Auer.
Vittorio Veneto, 16.00: «Idealni soprog», Paulette Goddard.

Adua, 15.00: «Zveri nad Berlinom».
Armonia, 15.30: «Zarotniki iz Barovic», Bob Hope.
Azzurro, 16.30: «Dolgotrajni povratek», John Wayne.
Belvedere, Zaprto.
«Ob morju», Zaprt.
Marconi, 16.00: «Moč puščave».
Massimo, 16.00: «Tajna grada», J. Simmons.
Novo Cine, 14.30: Zaprto.
Odeon, 16.30: «Komu zvone zvonovi», G. Cooper, I. Bergman.
Radio, 16.00: «Tajni sel», Vittorio Gasman.
Savona, 15.30: «Angeli umazanih lic», James Cagney.
Venezia, «Tragična noč» in «Robinhoodov izziv».
Vittoria, Na prostem 20.30: «Upornica Juga», Gene Tierney.
Kino na gradu, 21.00: «Vražja lepota», Michel Simon.
Ljudski vrt na prostem, 20.45: «Zaklad Sierre Madre», Humphrey Bogart.
Letni kino v Ul. F. Severo, 21.00: «Vtelešeni vrag», Micheline Presle.
Skoljet, 21.00: «Lovci na zlato», Marlene Dietrich.
Letni kino Rojan, 20.45: «Spoštovani gospod Pulham», Hedy Lamarr.

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

DANES 8. t. m. OB 20.30 GOSTOVANJE V
KRIŽU (NA PROSTEM) S KOMEDIJO
BRATKA KREFTA „VELEIZDAJALEC"

V TOREK 11. t. m. OB 21. GOSTOVANJE V
BAZOVICI (NA PROSTEM) Z
MOLIÈROVO KOMEDIJO
„TARTUFFE"

ORGANSKI NACRT ZA SODNE URADE IN TAJNISTVA TER SODNIJSKE SLUGE

TRST, 6. (AIS) — Ukaz štev. 133 ZVU, ki je bil pred kratkim podpisan, razširja organski načrt sodnih uradov, kakor ga določa ukaz št. 3 z dne 17. januarja 1949, in sicer glede na večje službene potrebe.

Ukaz štev. 133 se glasi:

«Z veljavo od 1. julija 1950 bo organski načrt sodnih uradov in tajništev na področju naslednji:

1. - PRIZIVNO SODIŠČE
a) 1 pisarniški ravnatelj VI. ali VII. stopnje ki bo opravljal tudi službo tajnika prvega predsednika prizivnega sodišča;
b) 13 podrejenih sodnijskih uradnikov, 2 VII. stopnje, 3 VIII. stopnje in 8 nižjih stopenj.

2. - VISJE DRZAVNO PRAVDNISTVO
a) 1 glavni tajnik VI. ali VII stopnje;
b) 4 podrejeni tajniki, 1 VII. stopnje, 2 VIII. stopnje in 1 nižje stopnje.

3. - TRIBUNAL
a) 1 ravnatelj pisarno VII. stopnje;
b) 30 podrejenih uradnikov, 1 VII. stopnje, 8 VIII. stopnje in 21 nižje stopnje .

4 - DRZAVNO PRAVDNISTVO
a) 1 glavni tajnik VII stopnje;
b) 9 podrejenih tajnikov, 1 VII. stopnje.

5. - PRETURA
a) 1 ravnatelj pisarne VII. ali VIII. stopnje;
b) 25 podrejenih uradnikov, 5 VIII. stopnje in 20 nižje stopnje, vključivši v to skupno število 4 uradnike dodeljene «zemljiško-knjižnemu uradu».

RADIO

JUGOSL. CONE TRSTA
(Oddaja na srednjih valovih 212.4 m ali 1412 kc)

SOBOTA 8. 7. 1950

12.00: Opoldanski koncert; 12.30: Filmske melodije; 12.45: Poročila v ital. in objava sporeda; 13.00: Napoved časa - poročila v slov. in objava sporeda; 13.15: Poje zagrebški Vokalni kvintet; 13.45: Gospodarski pregled (ital.); 14.00: 14.30: Igra Mali orkester Radia Ljubljane; 14.30: Pregled tiska v ital.; 14.45: Pregled tiska v slov.; 15.00: Zaključek.

17.30: Popoldanska glasba; 18.00: Pionirska ura (ital.); 18.30: Pojejo italijanski pevski zbori; 18.45: Poročila v hrvaščini; 19.00: Glasbena medigra; 19.15: Poročila v ital.; 19.30: Napoved časa - poročila v slov.; 19.45: Partizanske melodije; 20.00: Hrvatski kulturni pregled (hrv.); 20.30: Samospevi P. J. Čajkovskega; 20.45: Politični pregled (slov.); 21.00: Veder sobotni večer; 21.30: Igra Zabavni orkester; 22.00: Potovanje po socialističnj Jugoslaviji (ital.); 22.15: Pester koncertni spored; 23.00: Zadnja poročila v ital.; 23.05: Zadnja poročila v slov.; 23.10: Objava dnevnega sporeda za naslednji dan v ital. in slov.; 23.15: Plesna glasba; 23.30: Zaključek.

LJUBLJANA, MARIBOR in rel. postaja NOVA GORICA
(Oddaja na valih 327,1; 188,9; 212,4; 202,1 m.)

SOBOTA 8. VII. 1950

12.00: Opoldanski koncert; 12.30: Napoved časa in poročila; 12.40: Pisan opoldanski koncert - vmes ob 13.30: Mladinska oddaja; 14.00: Igra Mali ansambel Radia Ljubljane; 14.30: Kulturni pregled; 14.40: Samospeve poje Sonja Hočevar, pri klavirju Pavel Sivic; 15.00: Napoved časa in poročila; 15.10: Glasbena medigra; 15.15: Fizkulturni pregled.

18.00: Georges Bizet: Otroške igre; 18.10: Oddaja za pionirje; 18.30: Igra Zabavni orkester Radia Zagreba; 19.00: Napoved časa in poročila; 19.15: Manfred - simfonija; 20.00: Tedenski zunanjepolitični pregled; 20.15: Glasbena medigra; 20.20: Slovenska narodna glasba; 20.50: Veder večerni spored; 21.30: Igra Zabavni orkester Radia Ljubljane; 22.00: Prenos poročil Zvezne postaje Beograda; 22.15: Za ples in razvedrilo; 23.30: Poročila; 23.35: Zaključek oddaje.

PREPOVEDANA JE PRODAJA ZMLETEGA ALI SESEKLJANEGA MESA

Zdravstveno-higienski urad javlja, da je po odredbi z dne 20. junija 1950 mesarjem prepovedano prodajati zmleto ali sesekljano meso. Potrošniku, ki želi tako meso, je treba zmleti ali sesekljati v njegovi prisotnosti.

DAVSCINE ZA SPIRITE

TRST, 6. (AIS) — Ukaz ZVU št. 139, ki je bil pred kratkim podpisan, določa davščino za špirit (etilni alkohol), davčni postopek za vinski špirit, izredno začasno olajšavo za špirit in žganje, ki se proizvajajo za dozorevanje, davščino na špirit za proizvajanje kisa in promet in vskladiščenje izvlečkov in zgoščin za likerje.

Ta ukaz stopi v veljavo na dan objave v uradnem listu, 11. julija 1950.

MALI OGLASI

Kupim stavbišče, okrog 500 kv. m, lepa lega. Ponudbe upravi pod «Parcela».

IZLETI ADRIA - EXPRESS
5. IN 6. AVGUSTA IZLET
na Vrbsko jezero
Prijave pri vseh potovalnih uradih do 19. JULIJA t. m.

ADRIA - EXPRESS
TURISTICNE IZLETE NA
Dunaj
organizira TEDENSKO POTOVALNI URAD «ADRIA - EXPRESS»
Odhodi vsak ponedeljek in torek v mesecih julij, avgust in september.

IZLETI NA
Grossglockner
vsako soboto v mesecu. Od

DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI

Podružnica uredništva in uprave Primorskega dnevnika v Gorici - Ul. Silvio Pellico 1|II. nadst. - Telefon 11-32

Razprava o goriškem Ljudskem domu pred beneškim sodiščem

Vrnite nam naše kulturne domove

ki jih je fašizem s silo in prevaro oropal Slovencem

Fašistični snop je bil povezan iz zločincev najrazličnejših zvrsti. Bili so taki, ki so s pomočjo in pod zaščito režima, torej brez vsakršne nevarnosti za lastno kožo morili slovenske ljudi in požigali slovenske domove, bili pa so tudi taki, ki so znali nastopati manj nasilno, vendar s povsem enakimi nameni: uničiti Slovenca, mu odtujiti njegovo lastnino in se po možnosti z njo okoristiti. Slovensko trdnjavo v Trstu so nizkotno zažgali, v Gorici pa so nastopili z lokavostjo ter si na nezakonit način prilastiti Ljudski dom, da so mogli v njem namestiti sedež fašistične stranke. Toda tudi v tem primeru so se zatekli k grožnjam in pretnjam, ker se likvidacijski odbor ni hotel zlepa sprijazniti s tem, da bi ga fašistična država oropala imovine, za katero je odgovarjal pred pravnimi lastniki — slovenskimi člani Trgovsko-obrtne zadruge v Gorici.

Nasilna odtujitev Ljudskega doma v Gorici je bila poslednjič dokazana predsedstvu italijanske vlade s spomenico DFS 9. junija lani. Priloženi dokumenti neizpodbitno dokazujejo, kako je prišlo l. 1933 do prisilne prodaje palače fašistični stranki. Zato je letos aprila član zadnjega likvidacijskega odbora Trgovske in obrtne zadruge v Gorici Klanjšček Josip z Oslavja vložil tožbo proti državnemu erarju za razveljavljenje vsiljene prodajne pogodbe.

Na prvi razpravi 5. t. m. v Benetkah pa je nastopil državni erar nasproti tožniku z ugotovitvami, ki nas ne morejo prepričati, da bi se miselnost zastopnika državnega erarja kajkoli razlikovala od one, ki je v tem vprašanju pred tolikimi leti vodila do znanega zaključka komisarja zadruge inž. Faleschinija. V prvi vrsti ugotavlja državni erar, ki je postal naslednik vse imovine razpuščene fašistične stranke, da v imenu Trgovske obrtne zadruge sploh nihče ne more nastopati, ker ta več ne obstaja, potem ko jo je dal komisar inž. Faleschini brisati iz seznama zadrug. V kolikor meni Klanjšček, odnosno katerikoli član bivšega likvidacijskega odbora, da je bila zadrugi storjena krivica, bi se morali pritožiti pred izbrisom zadruge, se pravi leta 1933. Dalje zatrjuje državni erar, da morebitni pritisk na člane likvidacijskega odbora v pravnem pogledu ne prihaja v poštev, ker sta pogodbo sklenila federale Avenanti kot kupec in inž. Faleschini kot prodajalec, znana dobra prijatelja, ki prav gotovo nista grozila drug drugemu. In končno, da bi bil moral Klanjšček tožiti v teku petih let po sklenjeni pogodbi in ne čakati na padec fašizma, v kolikor pa je smatral to kot potrebno, da je padel fašizem že 25. julija 1943.

Iz izkušnje vemo, da se italijansko pravosodje nikakor ne more sprijazniti s tem, da bi imenovalo zločin, ako je tega zagrešil nad Slovencem Italijan, pa čeprav v svojstvu najhujšega fašista. Spričo tega je povsem naravno, da tudi v pogledu Ljudskega doma Slovencem ni bila prizadejana nikaka krivica, zlasti še potem, ko se leta 1933 sploh niso pritožili in ko tudi naslednjih pet let niso tožili fašistične stranke zaradi krivične kupne pogodbe.

Gospodje, ki so na tej razpravi zastopali koristi državnega erarja, bi morali najprej našteti imena onih, ki so ob enajsti obletnici fašizma tožili fašistično stranko v Italiji. Ugotoviti bi morali, da sta bila Avenanti in inž. Faleschini fašistična prenapeteža ,ki sta se naravnost kosala, kdo bo imel več zaslug pri izigravanju slovenske zadruge, kot lastnika; prečitati bi morali končno zadevno korespondenco federala Avenantija in nato povedati ali si po vsem tem še upajo nastopati proti tožeči stranki s tako ciničnimi pripombami.

Po padcu fašizma leta 1943 pa vprašanje slovenskih narodnih domov za nas sploh niso obstajala. Rušil se je fašizem in z njim države napadalke, mi pa smo šli naproti zmagi, ki smo jo že takrat predvideli. Kot zmagovalci smo računali, da nam bodo vrnjene izgubljene slovenske zemlje in z njimi naši narodni domovi, ki jih Slovenci nismo nikdar gradili na tujih tleh.

Štandrež

Nadškof Margotti je stopil med svoje ovčice...

Princ in nadškof mons. Carlo Margotti je v sredo dopoldne obiskal Štandrež ter v tam kajšnji cerkvi bral mašo za otroke iz okoliških vasi. Zaradi nenavadnega obiska je štandreški župnik ukrenil vse potrebno, da bi v vasi zbral čim več otrok in odraslih. Pričakoval je vsekakor, da bodo ob svečani priliki navalile v Štandrež množice vernikov, zlasti mladine in kot dober organizator se je zavzel tudi za njihovo oskrbo. Po vasi so namreč zbirali prispevke za prehrano otrok, kar pa je bilo skoroda nepotrebno, kajti v cerkvi se je zbralo le nekaj nad 20 otrok in sedem odraslih. Vsekakor je bilo več ljudi v sosednih gostilnah, kjer so domačini resda govorili o dogodku, vendar z dokaj žalostnimi spomini na «krščansko ljubezen», ki jo je mons. Margotti kazal in jo še kaže do slovenskih vernikov.

Načrt za gradnjo stavbe INCIS v Ul. Lantieri

Ustanova INCIS je pred časom predložila goriški občini načrt za gradnjo štirinadstropne hiše za brezdomce v Ul. Lantieri. Stavbo bodo gradili na zemljišču, ki je last Lantierijev-Loewetzowov, ki ga bo nabavila občina in bo v njej dvanajst modernih stanovanj. Hiša bo štirinadstropna in v vsakem nadstropju bodo tri stanovanja. Vsako stanovanje bo imelo dve sobi, hodnik, kuhinjo in vse ostale pritikline. Z deli nameravajo pričeti v prihodnji jeseni, tako da bo stavba dokončana že prihodnje leto.

Gradnja te stavbe ne bo samo v veliko olajšavo stanovanjski krizi, ampak bo poleg tega tudi delno olajšala naraščajočo brezposelnost.

Električni tok ga je spravil v nezavest

Včeraj popoldne je 17-letni delavec Bregant Aleksej iz Ul. Colonia 13, ki je zaposlen v tovarni Ilva v Ul. Faiti 5, vrtal neko železo z električnim svedrom. Ko je bil z delom pri koncu, je mladi delavec prišel v dotik z golo žico. Močan električni tok ga je vrgel na tla, kjer je dalj časa ostal v nezavesti. Delovodja je nemudoma poklical na pomoč rešilni avto Zelenega križa, ki je ponesrečenca odpeljal v občinsko bolnišnico Brigata Pavia.

Na mostu IX. avgusta je zaradi kamna, ki je bil na poti, zletel s kolesa 16 let stari Princi Salvatore iz Majnice št. 38. Pri padcu je odnesel številne rane na kolenih, obrazu in rokah. Ker je krvavel in ni mogel sam nadaljevati poti, mu je prišel na pomoč rešilni avto Zelenega križa, ki ga je odpeljal v občinsko bolnišnico Brigata Pavia. Ozdravel bo v desetih dneh.

Polet skozi okno

Včeraj popoldne je 44-letna gospodinja Gizela Nanut iz Standreža pomivala šipe na oknu svojega stanovanja v prvem nadstropju. Nenadoma je ženska izgubila ravnovesje in zletela na spodaj ležeči vrt. Pri padcu se je tako prestrašila, da ni mogla dolgo niti dihati. Domači so ji takoj priskočili na pomoč in poklicali Zeleni križ, ki jo je z rešilnim avtom odpeljal v občinsko bolnišnico Brigata Pavia, kjer so zdravniki ugotovili, da si je žena zlomila desno nogo. Zdraviti se bo morala 40 dni.

Led jo je ranil

V občinsko bolnico Brigata Pavia so včeraj sprejeli 69letno gospodinjo Terezijo Gerin, iz Ul. Baiamonti 23, ki se je huje ranila v roko. Padla je namreč po stopnicah z večjim kosom leda v rokah ki ga je nameravala prenesti v klet. Ozdravela bo v desetih dneh.

Nesrečen skok

V mestnem bazenu v Ul. Bagni je včeraj malo nerodno skočil v vodo 19-letni Pasquale Civello iz Trsta. Pri skoku je namreč z glavo trčil ob rob bazena in si pobil čelo. Zeleni križ ga je odpeljal v občinsko bolnišnico Brigata Pavia, kjer so mu rano razkužili in obvezali.

VOZNI RED NA GORISKEM KOLODVORU

Odhodi

Proti Trstu: 6.23, 7.25, 8.39, 10.20, 14.07, 15.52, 16.40 (delavski), 19.30, 22.32, 23.30.

Proti Vidmu: 5.07, 5.45, 6,37, 8.11, 12.33, 13.48, 17.26, 18.54, 20.05, 22.50.

Prihodi

Iz Trsta: 5.43, 6.36, 8.09, 8.25, 12.31, 13.46, 17.24, 18.49, 20.03, 22.46.

Iz Vidma: 5.01, 619, 7.23, 8.37, 10.16, 14.04, 15.49, 19.28, 22.31, 23.29.

V nedeljo "Kovačev študent,, v Štandrežu

V nedeljo bo imela slovenska srednješolska mladina svojo zaključno prireditev. Na odru na prostem v Standrežu bo vprizorila Vodopivčevo spevoigro «Kovačev študent» s pričetkom ob 20. uri.

Ker je igra lepa in so za njen dober uspeh naši študenti žrtvovali mnogo prostih ur, vabimo k številni udeležbi, predvsem pa k točnosti, da ne bi zamudniki motili njenega poteka.

Izlet žena na Staro goro

Zveza slovenskih žena v Italiji sporoča vsem ženam, ki so se prijavile za izlet, ki bo v nedeljo na Staro goro, da bo odhod v nedeljo ob 6. uri zjutraj iz Štandreža.

KINO

VERDI, 17: «Živio Villa, W. Beery;
VITTORIA, 17: «Nedelja v avgustu», V. Carmi;
CENTRALE, 17: «Morski roparji na Kapriju», L. Hayward;
MODERNO, 17: «Dvajset let», Ciro Iris;
EDEN, 17: «Vitez nevihte»;
ESTIVO, 21: «Ciganska kri», Annabella.

Obuvala UNRRA

Urad za mednarodno pomoč AAI sporoča, da imajo v razprodajalni v Ul. Petrarca še naprodaj večjo količino čevljev Unrra za uradnike, delavce in profesioniste.

Vsi oni, ki imajo zadevno nakazilo, naj omenjene čevlje čimprej dvignejo. Vsi oni, ki še niso prejeli nakazila za obutev, naj se zglasijo v Uradu za mednarodno pomoč pri goriški prefekturi v urah uradovanja.

Nov hotel v Gorici

Prve dni avgusta bo lastnik hotela Evropa v Gorici odprl na Korzu Roosevelt drugi hotel, in sicer v poslopju nasproti Pokrajinske palače. V tem poslopju, v katerem je bil že pred vojno hotel, so bili zadnja leta nastanjeni orožniki. To stavbo je lastnik g. Prinčič dal že preurediti. V njej bo dvajset sob s štiridesetimi posteljami. Poleg tega bo v pritličju restavracija in bar, ki ga bo vodil znani kavarnar Salvaterra.

Sobe in sploh vsa notranjost bo najmoderneje opremljena. Popravljalna dela so v teku tudi na prijetnem vrtu, kjer bodo uredili večjo verando.

ISTRSKI DNEVNIK

Podružnica uredništva Primorskega dnevnika v Kopru - Ul. Cesare Battisti 2 - Telefon 70

Spremembe odhoda otrok v počitniške kolonije

Zaradi odhoda otrok v počitniške kolonije, iz okraja Koper prinašamo naslednje spremembe odhodov:

Otroci iz Prad — obe šoli — ter Baredi pri Izoli, Strunjana, Kort, Sečjol in Skofij bodo odpotovali v torek 11. julija in ne 6. in 7. julija kot je bilo objavljeno. Za ostale kraje, ki niso navedeni zgoraj, bodo šli z drugo izmeno prve dni avgusta, kar bomo pravočasno objavili. To so sledeče vasi: Marezige, Bošt, Labor, Hrvoji, Smarje, Pomjan, Koštabona, Puče, Sv. Peter, Nova vas, Osp in slovenske šole Sv. Jernej in Sv. Lucija. Vse omenjene vasi bodo pravočasno obveščene v časopisih.

Odbor za počitniške kolonije

Okrajno mladinsko zborovanje v Kopru

Jutri v nedeljo bo vsa mladina koprskega okraja imela na Titovem trgu veliko protestno zborovanje zaradi prepovedi II. kongresa mladine v Trstu. Spored je naslednji:

1. ob 9. uri krene povorka z bivše postaje v mesto;

2. ob 9,30 na Titovem trgu govori v slovenščini in italijanščini;

3. ob 11. uri tekme regat v Koprskem zalivu;

4. ob 11.50 množično tekmovanje v plavanju v koprskem kopališču.

Zborovanje predsednikov in tajnikov prosvetnih društev bo v nedeljo 9. t.m.

Podzveza SHPZ ima v nedeljo dne 9. julija v poslopju slovenske gimnazije v Kopru sestanek predsednikov in tajnikov vseh slovenskih prosvetnih društev iz koprskega okraja.

Dnevni red sestanka je sledeč:

1. Poročila o delovanju društev.
2. Organiziranje tedna slovenske kulture.
4. Razno.
3. Sklepi.

Predsedniki in tajniki podeželskih prosvetnih društev se za dovoz v Koper lahko poslužijo avtobusov in kamionov, ki bodo prevažali mladince in mladinke, ki se bodo udeležili zborovanja okrajnega ZAM v Kopru.

Izlet v Julijske Alpe

PLANINSKO DRUŠTVO V KOPRU priredi v dneh 15. in 16. julija skupinski izlet v Julijske Alpe s sledečimi gorskimi turami (po izbiri) posameznih izletnikov): Kanin 2585 m, Rombon (Veliki vrh, 2208), Bovški Grintovec 2344 m in Krn 2245 m.

Do Bovca oziroma do Soče se peljemo z avtobusom. Odhod izpred Taverne v soboto 15. t. m. ob 12.30. Tura na Krn je mišljena skozi dolino Lepenje mimo Krnskega jezera na vrh, s sestopom na jug v Soško dolino.

Prijave sprejemata do torka 11. t. m. zvečer Center tiska v Kopru in tov. Leban Anton v Zavodu za socialno zavarovanje.

Cesta skozi Rižano zaprta

Okrajni ljudski odbor, poverjeništvo za lokalni promet, v Kopru sporoča, da je cesta, ki veže jugoslovansko cono STO-ja, in sicer od križišča pri Ankaranu do bloka v Rižani, od 29. junija do nadaljnjega zaprta. V tem času bo za ves promet, ki je šel do sedaj skozi Rižano v Sloveniji in Jugoslaviji, delovala cesta Koper - Pobegi - Cežarji - Sv. Anton - državna meja na Dvorih - Gračišče - Kubed - Mostišče. Isto velja za ves promet iz nasprotne strani, to je iz Slovenije v jugoslovansko cono STO.

Širite in čitaite Primorski dnevnik!

Prehod tovarn in obratov v roke delavstva

Študijski sestanki sindikalnih organizacij v zvezi z zakonskim osnutkom o upravljanju gospodarskih podjetij

Sindikalne organizacije v Istrskem okrožju so takoj po objavi Titovega govora, ki ga je imel v obeh zbornicah Ljudske skupščine, pričele s študijem zakonskega osnutka o upravljanju državnih gospodarskih podjetij in višjih gospodarskih družb od strani delavskih kolektivov. V Kopru je že bil tak sestanek, sledil bo v Izoli, Piranu, skratka povsod, kjer so naši delavski kolektivi glede na bodoči zakon še posebej prizadeti. Ta zakon vlade FLRJ pomeni prehod tovarn in obratov v roke delavstva. S tem bo izločena iz vodstva državnih podjetij birokracija. Vse to izvaja Jugoslavija v cilju socializacije države.

Razume se, da vlada med člani sindikalnih podružnic veselje nad tem dogodkom. Tako prinašamo izjavo njihovih predstavnikov iz Kopra, ki so jo poslali maršalu tovarišu Titu.

Maršalu Titu, predsedniku vlade FLR Jugoslavije

v BEOGRADU

Predstavniki sindikalni podružnic v Kopru Ti ob zaključku študija Tvojega poročila, podanega na izrednem zasedanju obeh zbornic ljudske skupščine FLR Jugoslavije, glede zakonskega osnutka o upravljanju državnih gospodarskih podjetij in višjih gospodarskih družb od strani delavskih kolektivov, pošiljamo naše najbolj iskrene čestitke.

Čeprav razvija Centralni komite VKP(b) že dve leti razkrojevalno propagando proti Tebi, proti Centralnemu komiteju KP Jugoslavije, proti članom KPJ in proti jugoslovanskim narodom samo da bi si jih podvrgel, se mu to ni posrečilo. Pri tem se poslužuje vseh mogočih klevet, za kar prejema pomoč Kominforma, ki uporablja še hujšo propagando, kakor je bila Goebbelsova. Toda kljub vsemu temu ni uspel, da bi Te ustavil, marveč nasprotno, s Tvojo pomočjo je bilo omogočeno delavskemu razredu v Jugoslaviji in pri nas, da je pozorno proučil vsebino resolucije Informacijskega urada ter prišel do zaključka, da se politika, ki jo izvaja Sovjetska zveza, ne razločuje skoro prav nič od imperialistične. Čeprav v Sovjetski zvezi ne obstaja več zasebni kapitalizem, obstaja vsekakor izkoriščanje držav z ljudsko demokracijo in zlasti s tem, da vsiljuje ruski absolutizem, ki ga vodi Centralni komite VKP(b).

S sprejemom zakona o upravljanju državnih gospodarskih podjetij in višjih gospodarskih družb od strani delavskih kolektivov, je napravila socialistična Jugoslavija zgodovinski korak naprej, in sicer po marksistični znanstveni teoriji, v smeri odmiranja razredov in države.

S tem dejanjem se KP Jugoslavije pod Tvojim vodstvom bori vztrajno proti revizionizmu marksizma in leninizma, ki ga vodi CK VKP(b).

Svesti si zmage resnice izražamo ponovne čestitke vsemu delavskemu razredu FLR Jugoslavije.

Smrt fašizmu!

svobodo narodu!

Sindikalni aktiv

***

Podobno resolucijo je sprejel na svojem študijskem sestanku Sindikalni mestni odbor v Piranu, ki med drugim navaja sledeče:

«S sprejetjem tega zakona po Ljudski skupščini FLR Jugoslavije pod Tvojim vodstvom je napravila socialistična Jugoslavija zgodovinski korak naprej, vse to v soglasju z znanstveno marksistično teorijo.

Čeprav vodi Centralni komite VKP(b) odločno klevetniško borbo proti Tebi in proti jugoslovanskim narodom, pri čemer jih obtožujejo ne samo trockizma, ampak fašizma, sledijo jugoslovanski narodi pravo pot, ki sta jo začrtala Marks in Lenin. To bodo dokazali sprejeti zakoni, ki so v soglasju z zgraditvijo socializma».

Resolucija izraža prepričanje, da bo končno le zmagala resnica.

Rojci

Bo treba več poročati

Iz naše vasi se skoro nikoli ne oglasimo, čeprav imamo poročati vedno kaj novega. Za naš vsakoletni praznik—šagro, smo imeli lepo kulturno prireditev, ki jo je poskrbelo Prosv. društvo «Belič Marko» iz Babičev. Nastopil je pevski zbor iz Babičev, ki je zapel več pesmi. Po prireditvi je bila prosta zabava.

Ob tej priložnosti je tov. Koren Slobodan povedal nekaj imen tistih, ki na dan volitev niso šli na volišče. Bili so posamezniki iz Pomjana, Dilicev, Župančičev in Fieroge. Osramočeni so nato zapustili plesišče. Ljudstvo je ob njihovem odhodu ploskalo.

S takimi elementi bo ljudstvo vedno tako nastopilo. Še to jim povemo, da jih bomo z godbo pospremili do bloka, kadar bodo hoteli v Trst. Ko ne bo več ljuljke med pšenico, bo pri nas še boljše. Mislimo, da se bodo kar dobro počutiti tam, kjer zapirajo slovenske šole in fašisti grozijo tov. Deklevi, da mu bodo živemu iztrgali srce, in to samo zato, ker brani človečanske pravice.

Čisti dobiček prireditve bo v korist prosvetnega društva.

Čakalnica za avtobuse in parnike bo danes izročena prometu

V pristanišču so končana dela pri zgraditvi čakalnice za avtobuse in parnike. Glede na to bo čakalnica izročena danes prometu.

Vpisovanje za sprejem v dijaške domove

Vpisovanje za sprejem v dijaške domove v koprskem okraju se bo vršilo do konca julija 1950. Predložiti je treba sledeče:

1. Prijavo, kolkovano z 9 dinarskim kolkom. (Obrazce dobite v Dijaškem domu).
2. Rojstni list (predlože novinci).
3. Zdravniško spričevalo (predlože novinci).
4. Prepis šolskega spričevala, potrjen od šole.
5. Kdor želi štipendijo naj predloži prošnjo zanjo in priloži tudi potrdilo o premoženjskem stanju. Dijaki, ki imajo starše v službi, naj k prošnji priložijo še potrdilo o mesečnih prejemkih.

Poverjeništvo za prosveto
Referent za dijaške domove

To je več kot malomarnost

Medtem ko MLO v Kopru skuša ustreči prebivalstvu v teh vročih dneh z umetnim ledom, se nekateri obrati sploh ne zmenijo, da bi naročili led v komaj 6 km oddaljeni Izoli

Od Mestnega ljudskega odbora v Kopru smo prejeli spodaj navedeno obvestilo s prošnjo, naj ga dobesedno objavimo v našem listu. Isto se glasi v prevodu takole:

«Zadnje dni je mestni LO, odsek za prehrano in trgovino, pozval z okrožnico vse gostilne in menze, naj se priglasijo za določeno količino ledu, ki ga potrebujejo v svojem obratu.

Mnogi so uvideli koristnost in dolžnost odziva temu pozivu, zlasti v teh dnevih neznosne vročine. Nasprotno pa kavarna «Loggia», gostilna «Alle bandiere», menza «Invalidov», restavracija «Edilit», gostilna «Zorzet», gostilne «Ramani», «Padovan» in «S. Pieri» ter menza okrožja niso smatrali za potrebno, da bi se bile poslužile te ugodnosti.

Mogoče imajo zgodaj imenovani obrati še kakšno rezervo hladu in mrzlote od pretekle zime, odnosno se ne ozirajo na potrebe svojih obiskovalcev, da bi jim postregle z mrzlimi pijačami, oziroma jim je na tem, da prištedijo «tiste štiri krajcarje», ki bi jih drugače morale dati za nakup ledu».

Tako je povedal mestni LO v Kopru. Mi bomo dodali še to: Te dni smo opazili, da ni bilo dobiti za noben denar skoro v vseh lokalih niti kapljice kisle vode. V nekem obratu so jo imeli, toda tako mlačno, da se ti je zdelo, da piješ lug. Če si vprašal, zakaj ne denejo steklenice v posodo, kjer bi lahko bila v navadni hladni vodi. Natakarica je odgovorila, da je prostor premajhen in da še ni prostora toliko, da bi dala vanj drugo posodo.

Sedaj pa povemo, da izdelujemo v bližnji, komaj 6 km oddaljeni Izoli led. Seveda to je prevelika razdalja, da bi se upravnikom vseh imenovanih obratov zljubilo, da bi nekaj ukrenili in si preskrbeli led. Iz dopisa mestnega LO razvidimo, da jim je hotel ta pomagati, da jih je celo pozval, naj vendar nabavijo led za goste. Ne, čemu naj pijejo ubogi ljudje hladni in zdravo pijačo, ko pa lahko pijejo tudi mlačno.

Tudi s preskrbo kisle vode je podobno. Zvedeli smo, da je prišla večja količina kisle vode. Pa mislite, da se morejo nekateri sporazumeti kdo jo bo prodajal, oziroma kdo od njih bo imel glavno zalogo. Čemu neki, saj je vseeno — tako mislijo oni — če je mogoče dobiti kislo vodo ali ne, saj voda je voda, ki ni niti za čižem dobra...

Nočemo klicati na pomoč zdravnikov, da bi povedali nekaj o koristnosti kisle ali mineralne vode. Prosimo samo mestni LO, da razčisti vso zadevo in pozove odgovorne na odgovor! Prizadeto je splošno ljudsko zdravje, posebno v sedanjih «pasjih dneh».

Mestnemu LO v Kopru se zahvaljujemo za njegovo pobudo in skrb za ljudske množice!

Niti dihati ne pusti več

Takih in podobnih pritožb slišimo polno te dni od vseh ljudi in tudi od tistih, ki pridejo iz Slovenije. Vročina je postala že skoro neznosna.

No, če se mi navadni zemljani tako pritožujemo, se naši vinski trti godi — zelo dobro. Lepo je videti velike grozde, ki se tako naglo širijo in daljšajo. V tistih zelenih kroglicah se zbirajo sladki sokovi, ki nam bodo poživljali in ogrevali kri pozimi, kadar bo pihala burja. Takrat bomo slišali nasprotne pritožbe: Poleti je bilo lepo, zimo pa naj vrag vzame. Pa ustreži ljudem, če moreš.

Ker vemo, da vse zelo zanima, koliko stopinj vročine nam pošilja v teh dneh sonce, smo se obrnili na meteorološko postajo za podatke in smo zvedeli naslednje:

1. julija je bila najvišja temperatura 30, najnižja 21.4 stopinj;

2. julija največ 31.6 in najmanj 23.4;

3. julija največ 31.6 in najmanj 19.6;

4. julija največ 33.1 in najmanj 25.4;

5. julija največ 32.2 in najmanj 24.2.

Z nedeljskim zborovanjem bomo znova pokazali kakšne so naše mlade sile

Po sklepu mestnega odbora ZAM Trsta in okrožnega odbora ZAM za Istro ter po odobrenju vse mladine bi moral biti II. kongres ZAM STOja 25. junija t. l. v Trstu. Po vseh naših vaseh in mestih je mladina kot v odobravanje tega sklepa začela tekmovati v učenju, na kulturno-prosvetnem področju in z udarniškim delom. To tekmovanje je dokaj dobro potekalo, ker se je mladina zavedala važnosti dela in truda za dvig našega gospodarstva.

Z dnem, ko bi se moral vršiti II. kongres v Trstu, se je imelo zaključiti tudi tekmovanje. Prav tedaj pa se je razširil glas, da kongres ni dovoljen. Na to nepravilno prepoved conskega predsednika Palutana je naša mladina jasno odgovorila, da bo protestirala dokler ne bodo dovolili, da bi se kongres ZAM vršil v Trstu. Skoro po vseh vaseh je imela mladina protestna zborovanja, na katerih je sprejemala resolucije. Med drugim je v teh resolucijah podčrtano, da mladina zahteva ukinitev odredbe in da se mora drugi kongres ZAM čimprej vršiti v Trstu.

Na teh mladinskih sestankih je vsa mladina odločno zahtevala, da se skliče okrajno zborovanje v Kopru. To zborovanje mora pokazati kakšne so naše mlade sile, ki se iz dneva v dan borijo, da bi v našem okrožju čimpreje zgradili socializem, ki pomeni boljše življenje delovnega ljudstva.

Te zahteve naše mladine ne smemo odreči, ampak jo moramo uresničiti. Tako bo zborovanje vse mladine koprskega okraja v nedeljo 9. julija .V jutranjih urah bodo kolesarske dirke in druge tekme, popoldan pa nogometne tekme in drugi športni nastopi.

Tako zborovanje je že imela v nedeljo mladina v Umagu, kjer je 1500 mladincev in mladink bujskega okraja najostreje protestiralo proti prepovedi kongresa v Trstu.

Tudi v Kopru bo mladina pokazala, da je vedno in ob vsakem primeru pripravljena protestirati in se boriti za svoje najosnovnejše pravice.

Socerb

Obveze za okrajno partijsko konferenco

Zadnji množični sestanek, ki se ga je udeležilo polno članov SIAU, je zelo dobro uspel. Po gospodarskem in političnem pregledu doma ter v svetu se je razvila živahna diskusija. Tov. Možina je poudarjal, da je pri nas in v FLRJ edino pereče vprašanje pomanjkanje delovne sile. Omenil je primer slabe letine za časa fašistične okupacije pri nas, ko so kmetje zašli naravnost v obupen položaj. Nikjer niso mogli dobiti dela in zaslužka ter so bili prisiljeni zadolževati svoje posestvo. To je pomenilo toliko, kot pričakovati, da jih bodo fašistični izkoriščevalci v kratkem vrgli na cesto, ker so se tako radi posluževali dražb.

Danes pa je povsod na razpolago zaposlitev. Naša mladina ne prosjači in hlapčuje kot nekdaj, temveč dela in se uči. V cono A so okupatorji prinesli za mladino brezposelnost.

Po končani diskusiji so bile volitve za reorganizacijo odbora SIAU. Soglasno so bili izvoljeni za predsednika tov. Krmac Avgust, za tajnika Anrejašič Cvetka, za člane Korošec Andrej in Božič Jožef. Za delegate v okrajno skupšino je bila izvoljena tov. Božič Roža.

Izvoljeni je takoj sestavil načrt dela, ki obsega med drugim, da bodo člani opravili 200 prostovoljnih delovnih ur na čast okrajni partijski konferenci pri popravljanju ceste pri čiščenju vodnjaka.

Več reda na avtobusih

Turistična sezonska doba je sedaj na višku, kdor le more hiti na dopust in oddihni k morju, drugi pa v gore. Avtobusi in vlaki so polni potnikov, vožnja v taki vročini ni prav prijetna. Se huje pa je človeku, če mora čakati, izgubljati čas in stalno paziti na svojo prtljago, da je ne izgubi.

Kdor v tako leto se posebno v tej dobi ponavljajo primeri, da ta ali oni potnik izgubi svojo prtljago, zlasti če se vozi z avtobusom.

Take neprilike je treba odstraniti, ker jih je lahko in brez truda. Vsak sprevodnik naj sam sprejema in oddaja prtljago in naj stavi na vsak kos številko, lastniku pa dvojnik, tako da se preprečijo pomote in izgube. To je njegova dolžnost.

Prometna podjetja, posebno v Kopru, naj to stvar takoj uredijo, da sebi prihranijo sitnosti, potnikom pa skrbi.

Darovi za Rdeči križ

Okrajni odbor Rdečega križa v Kopru je prejel do sedaj naslednje prispevke:

VUJA 15.000 din,
tovarna opeke «Nardone» 5.000 din,
Istrska banka d.d. Koper 10 tisoč din,
sind. podruž. Zadružne poslovne zveze v Kopru 489 din.
Skupno 30.489 din.

Zadrugarji iz Babičev so začeli z mlatvijo

Četrtek popoldan je na bivših koprskih solinah zapela mlatilnica zadrugarjev iz Babičev tisto značilno pesem, ki jo vsi tako radi slišimo. Delo se je pričelo ob 3 popoldan in so že do mraka namlatili 18 stotov zelo lepe pšenice. Z mlatvijo nadaljujejo kar naprej. V petek do pol 11 dopoldne so namlatili nadaljnjih 32 stotov. Da je pridelek dober dokazuje to, da se vsakih 7 minut napolni ena vreča težka 70 kg.

Zadruga v Babičih je še mlada in nima lastne motorne mlatilnice, zato so si jo izposodili v Marezigah. Za pogonsko sredstvo je zadrugarjem prišla na pomoč zadruga iz Puč s traktorjem. Tako si lepo medsebojno pomagajo.

Mlatev bo trajala še kakih 7 dni. «Bel kruh bomo jedli, prvič odkar smo v zadrugi, ker smo sejali,» je mlada tovarišica samozavestno govorila.

Zadrugarji v Babičih se dobro razumejo. Prej so posamezniki pasli po eno ali dve kravi, sedaj pase vse eden, ostali pa pomagajo pri drugih delih. Tako je danes tu zaposlenih okoli 30 zadrugarjev, 20 jih dela pri mlatilnici, ostali pa kosijo in grabijo seno, ki je zraslo na obronkih njiv. Mlada grabljica pripoveduje, da si prej niso niti predstavljali kaj podobnega. Seveda prvo leto niso mogli pokazati velikih uspehov, ker je bil komaj začetek. V vsem so bili novinci. Zdaj pa bo šlo. Vse delo jim gre in dobro izpod rok, ker jim večkrat priskočijo na pomoč tudi tovariši vojaki JA.

NOVE SLOVENSKE KNJIGE!

Cehov: BELOGLAVČEK, brošura	60 lir
BIOGRAFSKI LEKSIKON, VII, brošura	550 »
Gradišnik: POT IZ NOČI, platno	370 »
Škerlj: RAZVOJ ČLOVEKA, platno	550 »
Kersnik: ZBRANO DELO II., polplatno	340 »
Hadži: ZOOLOGIJA, polplatno	380 »
Ziherl KOMUNIZEM IN DOMOVINA, brošura	65 »
BERILO ZA IZOBRAŽEVAL. TEČAJE, brošura	130 »

Dobite jih v slovenskih knjigarnah v TRSTU in v GORICI.

Seja občinskega upravnega odbora

Gradnja ljudskih hiš v Ul. Montecucco in Ločniku - Enotni urnik v občinskih uradih

Kljub neznosni vročini se je v sredo zvečer sestal k redni tedenski seji občinski upravni odbor. Seji je predsedoval župan dr. Bernardis. Delo na tej seji je bilo različno in precej naporno zaradi važnih problemov, ki so jih odborniki na njej proučili. Po odobritvi številnih sklepov, ki se tičejo notranjega osebja, je občinski odbor prešel na važen ekonomski in socialen problem, in sicer problem javnih gradenj, kateremu občinska uprava posveča vso pozornost in mu nudi vso oporo, in to zato, ker le z novimi zgradbami bo naše mesto rešeno stanovanjske krize in delno tudi brezposelnosti. V tej zvezi so odborniki odobrili sklep, po katerem bo občinska uprava kupila 1500 kv. m zemljišča v Ul. Lantieri. Za to zemljišče na katerem namerava ustanova INCIS zgraditi poleg onih na travniku, še dvanajst stanovanj za brezdomce, bo občina porabila 600 tisoč lir.

Nadalje je odbor sklenil odstopiti ustanovi za ljudske hiše del zemljišča Bolaffio v Ul. Brigata Pavia, nakup katerega s strani občine je pred kratkim odobril občinski svet. Na tem zemljišču bo Ina-Casa zgradila 48 stanovanj s skupnim potroškom 100 milijonov lir. Tej ustanovi bo občina nadalje odstopila tudi občinsko zemljišče v Ul. Montecucco, kjer bo Ina-Casa zgradila stavbo z osmimi stanovanji, in zemljišče v Ločniku, kjer bodo zgradili dve poslopji s skupno dvanajstimi stanovanji v katerih bo nastanjen tudi poštni urad.

Po odobritvi teh sklepov so odborniki ponovno pregledali v celoti program vseh gradbenih, del, ki so že v teku ali pa v načrtu za bližnjo bodočnost in prišli do zaključka, da bomo v kratkem imeli pri nas, predvsem zaradi pomoči in zanimanja občinske uprave, 200 novih stanovanj.

Nato so odborniki odobrili še celo vrsto drugih sklepov, med katerimi sledeče: pogojno obnovitev najemniške pogodbe za dom vojaka, napoved za dobavo občini 15 tisoč stotov drv za prihodnjo zimo, popravljalna dela na Gradu in popravilo sedežev v javnih vrtih.

Pri razpravljanju o prihodnjem zasedanju občinskega sveta so odborniki določili, da se bo svet zopet sestal v torek 11. julija ob 20.30.

Ob zaključku seje so odborniki proučili še predlog notranje komisije občinskih namestencev, po katerem naj bi uprava uvedla za občinske urade enoten urnik. Odborniki so ta predlog sprejeli, in to samo za mesec julij in avgust.

Francoska komunistka AGNESE HUMBERT O JUGOSLAVIJI

Napredna francoska književnica Agnese Humbert, ki je lani prebila mesec dni v Jugoslaviji, je izdala knjigo o vtisih in opažanjih s potovanja po Srbiji, Makedoniji, Bosni in Hercegovini, Hrvatski in Sloveniji. Pisateljica prinaša na 200 straneh svojo veliko reportažo o Jugoslaviji, v kateri se vrstijo članki o političnem in družbenem življenju in o delovnem naporu ljudi v Jugoslaviji pri graditvi socializma, kakor jih je videla in doživela.

V knjigi so opisana srečanja z jugoslovanskimi delavci, inženirji in mladino, z jugoslovanskimi ženskami, s kulturnimi delavci in kmeti, nato dela pri velikih objektih petletnega plana, razvoj kulturnega življenja itd. Opisana so tudi srečanja z grškimi begunci, z grškimi otroki, zapisani razgovori s francoskimi državljani, ki že delj časa živijo v Jugoslaviji, da bi francoski javnosti prikazala v kar najmočnejši luči stvarnost socialistične Jugoslavije. V uvodu pisateljica poudarja, da hoče najti resnico, ki jo danes skušajo skriti za zidom laži.

V predgovoru se Agnese Humbert spominja na občudovanje, ki so ga še pred dvema letoma kazali do Jugoslavije sedanji voditelji KP Francije skupaj z vsemi naprednimi ljudmi. Pisateljica pravi:

«Moji prijatelji komunisti so prav tako kot jaz občudovali mlado, neodvisno in junaško jugoslovansko ljudstvo. Ko pa je prišla zloglasna resolucija, je prišlo do naglega preobrata ne samo v stališču Kremlja, temveč tudi pri komunistih vseh držav. Ostrina napadov, ki so se začeli s tem naglim preobratom, se je zdela mirnim opazovalcem pretirana. Iz meseca v mesec je postajala protijugoslovanska gonja ostrejša, hkrati s tem pa se je zdela meni in mojim prijateljem vedno bolj neumna in sumljiva».

Agnese Humbert razlaga, kako je prišlo do njenega potovanja v Jugoslavijo. S svojimi prijatelji se je hotela na kraju samem prepričati, ali v Jugoslaviji še nadalje gradijo socializem, ali je resnica, da so «Jugoslovani zasadili nož v hrbet grškemu odporniškemu gibanju» in ali drži, da so iz Jugoslavije poslali nazaj v Grčijo pobegle grške otroke, kjer jih čaka žalostna in nečloveška usoda. Na ta vprašanja so pariški komunisti odgovarjali kar preveč ostro v raznih brošurah, pismih in letakih, tako da njihovi govori niso bili prepričevalni. «Zato sem sprevidela, da je najbolje, če sama odidem tja in napravim kar najbolj aktivno anketo», tako pravi Agnese Humbert in nadaljuje:

«Mislila sem, da bodo moji prijatelji komunisti pozdravili mojo odločitev, da se na kraju samem o vsem tem prepričam. Rekla sem jim, da bom široko odprla oči in gledala, ali je Jugoslavija socialistična država ali ne. Leta in leta sem študirala marksizem. Leta 1939 sem bila v SZ in sem prepričana, da lahko presodim, ali je država na poti v socializem, ali pa je, kakor nam nekateri zatrjujejo, postala fašistična. Kakor hitro pa sem jim sporočila svojo odločitev, so me začeli moji prijatelji komunisti drug za drugim obiskovati in so vsi razen dveh na različne načine, pa tudi s pritiskom poskušali, da bi me odvrnili od te poti».

Nato pisateljica pripoveduje, kako so jo tik pred odhodom v Jugoslavijo izključili iz društva «Prijateljice miru», v katerem je bila predsednica, po vrnitvi pa iz organizacije «Bojevniki za mir in svobodo». V svojih pričevanjih o Jugoslaviji govori Agnese Humbert z grenkobo v srcu in z neprikrito bolečino o težkih posledicah, ki jih ima informbirojevska politika KP Francije, politika laži, in pravi: «Od leta 1934 sem se aktivno borila skupaj s svojimi komunističnimi tovarišiti. Temu boju sem posvetila vse svoje delo, zanj sem žrtvovala svoje zdravje in navdušenje in se nikakor ne kesam, da sem to storila. Odkar imajo ženske v moji državi volivno pravico, sem zmerom oddala svoj glas za Komunistično partijo. Kaj pa je danes postalo iz te partije, ki je uživala simpatije pri treh četrtinah naroda?»

Na koncu piše Agnese Humbert, da zaradi nedosledne politike KP Francije desettisoči zavednih delavcev zmerom bolj izgubljajo zaupanje v Partijo.

V Jugoslaviji izdelujejo že mnogo zdravil, *ki so jih nekoč uvažali*

Zdravilstvo v Jugoslaviji je bilo pred vojno v rokah tujih tvrdk, ki so v glavnem izvažale surovine ter jih nato neznatno predelane z zvenečo tujo etiketo in ogromnim dobičkom prodajale na jugoslovanskem trgu. Po osvoboditvi se je Jugoslavija tudi na tem področju osamosvojila.

Danes izdelujejo v Jugoslaviji že mnogo zdravil-specialitet, ki so bile nekoč izključni monopol inozemskih tvrdk. Največji uspeh na tem področju je nedvomno nova tovarna za izdelovanje penicilina, ki je bila zgrajena v Beogradu. Prvi doma izdelani penicilin je bil nedavno razstavljen na velesejmu v Zagrebu. V kratkem bo tovarna začela s serijskim izdelovanjem tega naučvse važnega zgravila.

Kako je nastala tovarna «Lek» v Sloveniji

Kakor v drugih republikah Jugoslavije, je bil tudi v Sloveniji že leta 1945 ustanovljen Zavod za nabavo, razdeljevanje in proizvodnjo zdravil, ki je vključil v svojo upravo alkaloidni oddelek Kemične tovarne v Hrastniku, manjši farmacevtski laboratorij v Ljubljani in obratovalnico «Salus» v Mengšu, ki je bila zgrajena za fabrikacijo eksploziva in etra.

Dediščina, ki jo je počelovala nova tovarna zdravil, je bila skromna. Stroji, kolikor jih ni odnesel okupator, so bili stari in izrabljeni. Mali kolektiv, ki mu je bila poverjena ta odgovorna in tvegana naloga, je imel malo strokovnih izkušenj, pač pa je imel eno, kar je še bolj dragoceno: ogromno voljo, da svojo nalogo izpolni.

Istočasno je prof. Dorer z dobrim izborom mladih kemikov organiziral Zavod za kontrolo zdravil v Sloveniji in Zavod za farmacevtske raziskave, ki je imel nalogo, da registrira kvaliteto preparatov.

Prva naloga nove tovarne je bila izdelati dezinfekcijska sredstva za razkužitev in razsteničenje klinik in bolnic, ki so bile med okupacijo vse okužene ter so ranjenci neznosno trpeli, zaradi mrčesa. Pravtako bil nujno potreben eter za narkozo pa tudi za farmacevtske namene. Mali kolektiv je z največjim elanom popravil in izpopolnil stroje. Tovarna je začela proizvajati eter, bolnice pa so tudi v najkrajšem času prejele nad 700 kg cianovodika za dezinfekcijo.

Nad 200 različnih zdravilnih preparatov

Po uvidevnosti ljudske oblasti je dobil ljubljanski obrat tovarne «Lek» l.1947 nove prostore, pa tudi obratu v Mengšu je bil dozidan laboratorij ki pa še ni popolnoma opremljen.

Kljub temu pa izdeluje danes tovarna «Lek» nad 200 različnih zdravilnih preparatov, med katerimi je mnogo zdravil specialitet, ki jih je Jugoslavija prej kupovala v tujini. Pri izdelavi nekaterih preparatov so bile tehnične ovire tako velike, da je bilo v mnogih primerih potrebno najti popolnoma nov način izdelovanja.

Tako n. pr. izdeluje danes tovarna «Lek» belladin po vzorcu vodilnih švicarskih preparatov. To zdravilo je izdelano iz domače droge, ki jo je Jugoslavija prej za nizko ceno izvažala ter nato uvažala nesorazmerno dragа zdravila.

Pravtako izdelujejo v tovarni «Lek» iz domače droge secalin. Ta preparat je za 20 do 30% bolj čist od amerikanskega izdelka in popolnoma enakovreden švicarskim specialitetam.

Proizvodnja se je povečala za 1500 do 2000%

Se dolga vrsta je zdravil, ki jih je Jugoslavija prej za drag denar prejemala iz tujine, danes pa jih izdeluje doma, kakor n. pr. atropin, emulzija bizaj za zdravljenje sifilisa, ergantin proti porodnim krvavitvam, bilicin proti trakulji itd. itd.

Poleg zdravil izdelujejo v tovarni «Lek» tudi razkužila, zobotehnične preparate in preparate za živinozdravniško službo.

Od leta 1945 se je proizvodnja povečala za 1500, pri nekaterih preparatih pa celo za 2000%. Kolektiv v vseh obratih se je povečal na 260 delavcev in nameščencev. Vsi delavci so se šele v tovarni «Lek» polagoma priučili dela v farmacevtski proizvodnji. Iz njihovih vrst so izšli tudi vsi prvi delavci in vodje oddelkov.

V ljubljanskem obratu so zaposlene večinoma ženske delovne moči, ki so se v vseh oddelkih odlično izkazale. V tabletnem oddelku, kjer dnevno izdelajo po 300.000 različnih tablet, je delo naporno in zahteva posebne pazljivosti. Izredno precizno in odgovorno delo vrše tudi delavke v oddelku za injekcije, kjer so se odlično znašle in dobro izkazale. Sterilno polnjenje ampul so prej izvrševali v posebni kabini, kar pa je bilo izredno težavno. Zdaj uporabljajo za to poseben aparat, ki ga je skonstruiral obratovodja Leban. S tem je delo zelo olajšano in delovni postopek pospešen. Rekordni dnevi izkazujejo do 19.000 ampul dnevno.

PRIDNE ROKE SKRBNO PRIPRAVLJAJO ZDRAVILA — ODDELEK TABLET V TOVARNI «LEK» —

Vsi oddelki se ponašajo z udarniki in pohvaljenci

V vseh oddelkih delajo po normi in vsak oddelek se ponaša z udarnicami in pohvaljenci. K najboljšim delavkam spadajo tudi 4 gojenke Zavoda za slepe, ki so že od februarja zaposlene v tovarni «Lek». Kljub slepoti stalno presegajo normo ter je vodstvo z njimi izredno zadovoljno

Tudi obrat v Mengšu ima udarnika. To sta Grlica v oddelku za izdelovanje etra in kurjač Čuk. Kot najboljša pa je anorganska grupa Dalmatinca Carića, ki poleg njega vključuje še Senico, Kosa in Gabrilo.

Bitka za plan je velik cilj vseh teh ljudi. Za dosego tega ne poznajo nobenih ovir. Če zahteva izpolnitev planske naloge pospešeno delo, ne štejejo delovnih ur. Tudi ponoči delajo, če je potrebno. Ko je lani zaradi zakasnele pošiljke kemikalij iz tujine grozilo, da letni plan ne bo izpolnjen, so delali podnevi in ponoči, da je bil plan pravočasno izpolnjen. Tudi sicer je delovni kolektiv zelo zaveden ter se vsi pridno udeležujejo tudi prostovoljnega dela. Po pridnosti se posebno odlikuje mladinski aktiv, ki vključuje okrog 40 mladink.

V mnogih izdelkih je tovarna že dosegla petletni plan, kjer ga pa še niso dosegli, je temu v glavnem kriva neizpolnitev reparacij iz inozemstva. Toda kljub temu ba bodo tudi tu dosegli — ker tako hočejo.

Laži Informbiroja? Nad 100% od lani povečana proizvodnja je nanje najkrepkejši odgovor.

GOSPODARSTVO

TRGOVINA • INDUSTRIJA • PROMET • FINANCE

Tržaški promet letos, lani in pred vojno

Izpremembe, vzroki in naročene polemike

Po najnovejših podatkih Trgovinske zbornice je dosegel v letošnjih prvih petih mesecih celokupni promet, po železnici in po morju, v odvozu in dovozu 2,653.493 ton/lani odn. 1938 v istem času 2,821.118 odn. 2,154.559 ton/in sicer:

dovoz	ton	v %
po železnici	446.238	17
po morju	1,061.544	40
odvoz	**ton**	**v %**
po železnici	725.175	27
po morju	420.535	16

V primeri z lanskim letom je promet nekaj manjši in sicer pomorski, ker so letos doslej nekaj manj dovozili kakor lani v tem času. V skladu s tem je nekaj manjši tudi železniški promet. Oba posamič in skupno pa presegata promet v 1. 1938. Ako vzamemo promet v prvih petih mesecih 1. 1938 za 100, potem je letošnji takole izračunan:

dovoz	
po železnici	116.60
opmorju	111.39
odvoz	
po železnici	175.28
po morju	103.81

Celokupni promet po železnici — 147.09, po morju — 109.13.

Leta 1938 je bil odstotek pomorskega prometa 63, železniškega pa preostalih 37. Lani je odpadlo na pomorski promet 54 odst. celokupnega in na železniški 46 odstotkov. Letos je bil, vedno v že omenjenih prvih petih mesecih, pomorski promet za 2 odstotka višji, namreč 56 odst in železniški preostalih 44 odst. Predvojni večji pomorski promet gre v glavnem na večji promet petrolejskih proizvodov ter raznih surovin in industrijskih peskov za industrijo (vojna!). Kakšna je današnja blagovna struktura? N. pr. v maju je bila sledeča:

(v odstotkih)

	1950	1949	1938
premog	3	4	5
žitarice	17	14	6
rude, kamen in pesk	10	14	16
mineralna olja	16	19	22
les	15	8	4
razno blago	39	41	47

Današnji razvoj je razviden zlasti iz večjega odstotka prometa z lesom, kar je nedvomno dober znak. Kako bo upadel promet žitaric, ko se konča ERP, je tudi dobro vidno. Od lani na letos je nazadoval odstotek «raznega blaga» - posledica neurejenih odnosov do zaledja, zlasti v plačilnem prometu in trg. pogodbah. Stagnacija industrije odseva iz nizkega prometa rudnin. Če smo poprej rekli, da je bil pred vojno velik v zvezi z vojno proizvodnjo, seveda sedaj ne bomo rekli, kakor neki naročeni avtor v «Corriere di Trieste» da lahko industrija dela s polno zaposlitvijo le v vojne namene. Ne Italija in še manj Trst nima dovolj modernega ladjevja, od predvojne tonaže smo še daleč: tu je ena možnost notranja, za zagon industrije. Druga obstaja navzven, kajti če Trst z vsemi velikimi dolarskimi krediti, specialisti, plani in okviri, valutnimi in drugimi sporazumi, ne more konkurirati kakor trde uradni viri, potem je to prav zanje, ki imajo vse skupaj v rokah, najslabše izpričevalo. Tekmovati z drugimi je mogoče, treba le hoteti ali bolje pustiti, da pride do tekme in jo podpreti. Drugačno pisarjenje sodi med završene honorarje, ker nikogar ne prepriča.

Tako je s proizvodnjo in v skladu s tem se bo izpreminjal tudi odgovarjajoči promet.

Italijanski izvoz svile se je ustavil

Rimski «Globo» poroča pod alarmantnim naslovom «Vedno hujša kriza svile», da leži v skladiščih republike okrog 5 tisoč bal surove svile letine 1949-50. Strokovnjaki potrjujejo da preteklo poslovno leto kaže, da kriza glede svile ni prehodna, marveč resen znak obubožanja italijanskega gospodarstva. Gornje zaloge predstavljajo količino blaga, ki so jo mislili izvoziti, zlasti tudi ker notranji trg ne sprejema več blaga, ker ga potrošniki ne morejo kupovati.

Z novo letino, ki se pričenja, bo na razpolago novih 12-13 tisoč bal svile (pridelek kokonov računajo na 13-14 milijonov kg). Čez leto dni bo torej na razpolago kar 1,800.000 kg svile. Izvozniki ne vedo kam z blagom in pravijo, da bo ta kriza večja od one v 1928, ki je trajala kar 6 let. Na domači trg bodo namreč v prihodnjem letu lahko plasirali največ 5-6 tisoč bal (od 17-18 tisoč razpoložljivih), vse ostalo odpade na izvoz ali na vskladiščenje. Na izvoz ni niti misliti, ker je italijanska svila predraga in ne more tekmovati z japonsko, ki velja n. pr. najboljše vrste CIF Genova 4000 lir kg, italijanska pa okrog 5800 lir. V Indiji in Pakistan, kamor so lani izvažali, ne bo več mogoče, ker so tudi ta trg osvojili Japonci in sicer s kompenzacijami za bombaž, rudnine in poljedelske pridelke, ker obe imenovani državi nimata dolarjev, zaradi česar je Italija lani sprejela funte. Na splošno pa se je tudi potrošnja svile tako omejila, da so Američani sklicali za oktober posebno «svilarsko» konferenco v New York, kjer naj bi razpravljali, kako odpomoči tej krizi.

OBRAMBA VINOGRADOV IN DRUGIH KULTURNIH RASTLIN *pred točjo s pomočjo raket*

(Nadaljevanje in konec)

Na podlagi navedene teorije so v Franciji še pred leti organizirali najprej poizkuse in pozneje cel sistem naprav za obrambo proti toči.

Sistem obstaja v bombardiranju ali streljanju proti težkim deževnim oblakom s pomočjo posebnih raket z namenom, da bi preprečili ali vsaj zadržali dviganje teh oblakov in njihov stik z belimi plastmi ali z oblaki ovčic. To streljanje naj bi vsaj razgnalo točo, če je ta ravno v stanju tvorbe, ali naj bi jo pognalo v toplejše plasti, kjer naj bi se stopila in se spremenila v dež, ki je zlasti poleti zelo blagodejen.

Ne zdi se nam tukaj umestno, da bi podrobno opisovali obliko omenjenih raket in način ter natančnejšo organizacijo in opremo za streljanje z njimi.

Iz slike, ki jo priobčujemo tu poleg, je kolikor toliko razvidna oblika rakete pred njenim izstrelkom v nebo. Tudi ni še ta sistem, vsaj pri nas in v Italiji, toliko razširjen, da bi imeli o njem na razpolago več popisov in slik. Omeniti pa moramo, da se je v Franciji neka tovarna že specializirala za izdelovanje zadevno potrebne opreme in raket. Izdelujejo tam rakete za dosego razne višine in z nabojem razstreliva, ki tehta samo od 500 do 800 g po potrebi, ki se seveda se ne da natančno naprej ugotoviti in s sorazmerno ceno. Te rakete dosežejo višino od približno 1,200 metrov, kjer se razstreli naboj posebno močnega razstreliva.

Čeprav ni rečeno, da sta navedena teorija in ž njo povezan način obrambe proti toči popolnoma pravilna in uspešna, kajti narava hrani nešteto skrivnosti in iznenadenj na vseh poljih, vendar lahko trdimo, da je obramba proti toči s pomočjo raketnih izstrelkov dala že mnogo praktičnih uspehov. Saj bi si drugače ne mogli razlagati dejstva, da so ta sistem obrambe na Francoskem že uvedli po vseh vinorodnih krajih, ki jim je toča pogostoma prizadejala ogromne škode.

Preizkušajo ga tudi že v Alžiriji, v Maroku in v Spaniji ter z letošnjim letom tudi že v Italiji. Pred nekaj dnevi je tudi tržaški «Giornale di Trieste» poročal o izrednem uspehu, ki so ga dosegli pred kratkim v Piemontu in ki ga je pripisati tukaj omenjenemu načinu obrambe proti toči. Tam so z razmeroma majhnimi stroški, ki ne dosegajo mogoče niti 100 tisoč lir, odvrnili škodo, ki bi po sporočilu članka presegala 300 milijonov lir. V italijanski provinci Verona so tudi, kakor poroča revija, iz katere je vzet popis francoskega sistema, z letošnjim letom že ukrenili vse potrebno za praktične poskušnje v obrambi proti najhujši nesreči za kmetijske pridelke.

Želeti bi bilo, da bi odločujoči krogi in odgovorne oblasti na našem ozemlju, če imajo v resnici tudi namen skrbeti za dobrobit domačega kmeta in tukajšnjega gospodarstva sploh, ukrenili vse potrebno in naprednim časom primerno, da bi tukajšnjemu kmečkemu življu po možnosti obranili njegove pridelke pred točo in ga s tem rešili preteče mu revščine in gospodarske propasti, ki ju skoraj vedno prinaša ta «šiba božja».

NOV NAČIN ZA BORBO PROTI TOČI, KI GA UPORABLJAJO FRANCOZI

Prejeli smo...

Pomorstvo, št. 6. junij t.l., v kateri razpravlja V. Medanić o boju za boljšo kvaliteto znanja, ing. Čičin Sain o produktivnosti in kvaliteti dela pomorskega gradbeništva, ing. S. Dvornik o gradnji severne luke v Splitu. Dr. F. Spehar nadaljuje pravna razpravljanja in govori o brodarju in lastniku ladje ter njihovem odnosu glede zapustitve ladje. Tehnika ing. Stipanić in E. Ivančić pišeta, prvi o delu pristaniškega žerjava (ponazoritev s skicami in fotografijami) drugi o sistemu izpiranja dvotaktnih motorjev, ing. Lajbenfrost pa piše o pogonskih grafikonih za ladijske novogradnje. O uporabi radarja na ladji razpravlja kap. S. Vekarić. Nadaljuje se prikaz pomorske terminologije in seveda tudi običajne informativne rubrike o mornaricah.

Obsodba ERP-a, OEEC-ja, Evropske plačilne unije in Schumanovega plana v "24 Ore„

«Čas je, da prenehajo s temi papirnatimi plani, ki delajo le iluzije, toda ne rešujejo vprašanj in končno vodijo le k novim zapletljajem in k izgubi časa». Takole zaključuje osrednje glasilo italijanskih gospodarskih krogov milanski dnevnik «24 ORE» svoj uvodnik z dne 4. t.m. pod naslovom «Oblaki nad ERP-om».

Verjetno je marsikak čitatelj poslednje čase godrnjal, čež čemu ne pišejo podrobneje o ERP-u, o Evropski plačilni uniji in zasedanjih pariskega odbora OEEC, ki koordinira države Marshallovega plana, in končno o Schumanovem načrtu. O vsem tem namreč najdemo po svetovnem tisku neštevilne vesti, poročila, razprave itd. Seveda, največ v «vladnem» tisku zapadnih držav. Opozicija z vsem tem odpravi na kratko in raje ugotavlja posledice vseh najrazličnejših kratic in formul ki jih ustvarjajo v kapitalističnem gospodarstvu: brezposelnost, stavke, nizke mezde itd. Marsikak povprečnež, ki nima časa, da bi iz dneva v dan ločil zrno od plev, morda meni, da ta opozicija tako govori in piše pač zato, ker je - v opoziciji. Kakor nalašč nam sedaj prihaja v roke omenjeni uvodnik, ki odraža mnenje lista / in ne posameznika / in pravi med drugim: «Od prvega, evforičnega sprejema ERP-a se je mnogokaj izpremenilo. Videli smo, da so Američani raztresli milijarde dolarjev po Evropi, toda ti dolarji so odtekli po kanalih, ki niso dovolili takšnih rezultatov, kakršni so bili predlagani... OEEC so vznemirjali načrti in nasprotni načrti, kar vse ni dovolilo doslej, niti da bi izkopali vsaj eno koreniko iz luknje. Po naših informacijah so v krogih OEEC silno pesimistični in niso daleč od mnenja, da se ERP razblinja v nič. Posamezne države so planile nad te kredite brez posebnega načrta, kako naj jih uporabijo. Rabili so jih tjavdan. Premnogokrat so bili ti krediti nasprotni domači proizvodnji posameznih držav (v bistvu vedno! - op. ur. /. Dovolj če pomislimo na mehanično industrijo, kemično, tekstilno itd.. V krogih OEEC sploh ne govore več o «dolgoročnem» načrtu. Sistem Evropske plačilne unije / za medsebojno obračunavanje med državami članicami ERP-a v Evropi, po načelu izravnave plačilnih bilanc / je postopoma tako «zvodenel», da ga sploh ni več spoznati po prvotnem predlogu. Schumanov načrt, ki bi moral biti ognjena preizkušnja za resničen pristanek ERP-ovih držav, so zaenkrat odložili. Vel. Britanija je jasno namignila, da se ne misli pridružiti Evropi. In tako dalje. Dodajmo še, da so odpoklicali Harrimana... in da mu je sledil tudi Zellerbach. Po drugi strani bi morali Američani razumeti, da svoje večje industrijske proizvodnje ne morejo večno izkoriščati s podeljevanjem brezplačnih pomoči drugim državam, marveč s kupovanjem evropskega blaga. Le tako bo mogoče premagati pomanjkanje dolarjev, ki škoduje i Evropcem i Američanom».

Ali je treba mar kaj dodajati tem besedam in tem priznanjem?

V kratkem bomo začeli objavljati

Jurčičeve „Rokovnjače“

Naročite se zato na „Primorski dnevnik!“

SINOVI JUGOSLOVANSKIH IZSELJENCEV V AMERIKI NA OBISKU V JUGOSLAVIJI

V torek zvečer je prispela v Jugoslavijo, kjer bo gostovala skoraj mesec dni, kulturna skupina 34 dijakov in dijakinj z univerze v Pittsburgu (Severna Amerika). Iz New Yorka so se pripeljali v Videm z letalom, nato pa z vlakom skozi Trst do Sežane, kjer so jih domačini zelo prisrčno sprejeli. Po kratkem odmoru so se dragi gostje odpeljali v Opatijo na prvi javni nastop. Nastopali bodo še v Ljubljani, v Zagrebu, Beogradu in Skopju. Iz Jugoslavije bodo odpotovali v Avstrijo, Švico in Francijo, kjer bodo nastopali v glavnih mestih teh držav.

Kulturna skupina «Duquesne University Tamburitzans» ima svoj orkester, tamburaški zbor, folklorno skupino in solopevce. Na sporedu pa imajo izključno slovenske, hrvaške in srbske narodne pesmi ter narodne plese.

Vsi, fantje in dekleta, so sinovi jugoslovanskih izseljencev v Ameriki ter študirajo na univerzi v Pittsburgu. Vsi so rojeni v Ameriki, še nobeden ni bil do sedaj v Jugoslaviji, kljub temu pa ljubijo in gojijo naš jezik in našo pesem ter širijo njen ugled daleč v tujini.

Prišli so, da spoznajo domovino svojih staršev, da pokažejo svojim bratom v Jugoslaviji, da niso zatajili svojega porekla ter da vidijo, kako si narodi Jugoslavije gradijo lepšo bodočnost. S svojim obiskom pa so na najlepši način dokazali, da jih niso prevarale laži in obrekovanje sovražnikov nove Jugoslavije. Jugoslovansko ljudstvo jih povsod sprejema kot svoje sinove z velikim navdušenjem in z odprtim srcem.

Za njihovo kulturno delovanje in uspehe jim iskreno čestitamo, ker so zares na visoki stopnji.

(Slika posneta takoj po prihodu v Sežano)

„SVETO LETO“ IVE MIHOVILOVIĆ *od Danteja do letos*

II.

Navaden umor neposvečene osebe 25 lir in 4 solde... Ako pa grešnik istega dne umori več oseb, mu ni treba doplačati, ker je vse vračunano v tej vsoti. Ako mož pretepe ženo, 3 lire in 4 solde, ako jo ubije, 7 lir in 15 soldov... Obremejevalna je okoliščina, če ubije ženo z namenom, da si vzame drugo, zato plača več, in sicer 32 lir in 9 soldov... Oni, ki mu pri tem pomagajo, plačajo vsak po 2 liri in grehi so jim odpuščeni... Za umor brata, sestre, matere ali očeta 17 lir in 25 soldov... Za umor škofa ali višjega prelata 131 lir 14 soldov in 6 denarjev, za navadnega duhovnika ali več od teh na isti dan 37 lir in 6 soldov za prvega in 50 odstotkov za vsakega nadaljnjega... Škof ali opat, ki bi iz nujnosti ali hote ubil človeka plača 179 lir in 14 soldov. Bastard župnika, ki bi želel slediti očetu v duhovniškem poklicu, plača 27 lir in 1 sold.

Vendar to ni vse. V šopku najdemo tudi naslednje cvetke:

Šepavi ali kakor koli deformirani laiki, ki žele postati duhovniki, lahko svoj greh (telesno hibo!) odplačajo papeževi blagajni s 106 lirami in 7 soldi, ako pa gre samo za škilavost, 45 lir in 3 solde. Ako je kandidat evnuh in želi s to napako (!) postati duhovnik, plača papeževi blagajni 300 lir in 15 soldov.

In končno:

Paragraf 23. Ako namerava kdo s simonijo (prodajanje služb) doseči kakršne koli koristi, naj se obrne na papeško zakladnico, ki mu bo dala to pravico in ga oprostila greha proti primerni ceni.

Vendar so bile to le drobne kupčije, pravo kramarstvo v primeri s tem, kar je nudilo n. pr. sveto leto 1350. Bilo je to v dobi papeževe emigracije v Avignonu, vendar so se kardinali znašli tudi brez njega. Zadeva je bila izredno vešče zrežirana. Aktualen je postal Veronikin prt z znanim odtisom Kristusovega obraza. Ni bilo treba drugega nego priti v Rim, ogledati si predmet, plačati in se obrniti. Ta prt je izbrisal vse grehe. Tudi pri onodobniku Petrarki naletimo na reminiscence na to sveto leto. Petrarca opisuje v sonetu starega zarjavelega grešnika ki je prehodil pol Evrope na svojih razcapanih nogah, klecajoč pod težo grehov, da bi prišel do rimske bazilike in videl «sveto platno» s sliko onega, ki se ga je nadejal videti tudi v nebesih. (...la sembianza di colui ch'ancor lasu nel ciel vedere spera). Petrarca je sam verjel v Veronikin prt in teža lastnih grehov mu ni dopuščala skepticizma in kritičnosti kakor pri Danteju Toda tu je bila tudi ona izredna sveta Brigita iz Waltštene, mnogo slavnejša po kritikah tega svetega leta, nego li po drugih svojih posvetnih zaslugah. Neusmiljeno je ošibala visoko duhovščino, ki je Veronikin prt uporabilo za nesramno ropanje Milijon in 200. tisoč grešnikov je pozlatilo prt z vatuto, ki je bila kovana po vsej Evropi. Podoba onega, ki je z bičem izgnal trgovce iz templja, se je pačila celo na komaj zaznavni silhueti na Veronikinem prtu.

Kasneje so se papeži trudili, da bi vsaj delno poduhovili sveto leto in da bi borzo grehov opravičili z «višjimi motivi». Papež Martin V. je ukazal, da se leto 1423 proslavi kot sveto leto v zvezi s trenutnimi duhovnimi potrebami, da se pomirijo duhovi in da se v cerkvi obnovi razrvani red ter ublaži dezorientacija. «Plenisima omnium pecatorum venia» odnosno, «indulgentia plenaria» za romanje v Rim je sama ob sebi umevna.

«Zmerni» Nikolaj V, (oni, ki je krivoverce pekel tri dni na malem ražnju) je leta 1450 proslavljal sveto leto. Naval grešnikov se je primerjal jatam ptic, oblakom kobilic in z navalom mravelj. Vladala je kuga, ki jo je cerkev prikazala kot božjo pokoro. Italija je od kuge največ trpela, toda grešnike je strah pred bližnjo smrtjo in težina greha gnala v Rim, kjer so se mnogi zares okužili in umrli, ne da bi prej dobili «odpuščanje». Nepozabne sobote 1450 leta je skupina grešnikov drvela po mostu Castel Sant'Angelo, ki se je verjetno zrušil pod težino greha in zlata, ki so ga grešniki nosili papežu. V motni reki je na veliko žalost Nikolaja V. utonilo nekaj stotin ljudi raznih narodnosti. Nikolaj V. je točil grenke solze in kot pišejo kronisti, je skoraj «izjokal svoje blage oči». Molil je in rekel, da bodo utopljenci prišli v raj, čeprav niso utegnili, da bi z zlatom oprali svoje grehe. Nikolaj V. je hotel ono sveto leto izkoristiti ne samo kot sredstvo proti kugi, temveč v vse bolj konkretne cilje; hotel ga je izkoristiti za mobilizacijo v boj proti Osmanom.

(Nadaljevanje sledi.)

UREDNIŠTVO: ULICA MONTECCHI, št. 6, III. nad. — Telefon štev. 93-808. — UPRAVA: ULICA SV. FRANCISKA št. 20 — Telefonska št. 73-38
OGLASI: od 8.30-12 in od 15-18 - Tel. 29-477. Cene oglasov: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca: trgovski 60, finančno-upravni 100, osmrtnice 90 lir. Za FLRJ: Za vsak mm širine 1 stolpca za vse vrste oglasov po 10 din.
Odg. urednik STANISLAV RENKO. — Tiska Tržaški tiskarski zavod. — Podruž.: Gorica, Ul. S. Pellico 1-II., Tel. 1 1-32 - Koper, Ul. Battisti 301a-I, Tel. 70.
NAROČNINA: Cona A: mesečna 260, četrtletna 750, polletna 1400, celoletna 2600 lir; cona B: izvod 3, mesečno 70 din; FLRJ: izvod 4.50, mesečno 90 din
Poštni tekoči račun za STO-ZVU: Založništvo tržaškega tiska, Trst 11.5374. — Za Jugoslavijo: Agencija demokratičnega inozemskega tiska - Ljubljana, Tyrševa 34 - tel. 49-63, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 6-1-90603-7. — Izdaja Založništvo tržaškega tiska D.Z.O.Z. - TRST